

PERSDIENST

PERSDAG : Maandag 27 november, 17.00 U.

DE BOSSEN VAN VLAANDEREN

Maandag 27 november 1989
Provinciaal Domein Lippens-
goed-Bulskampveld
BEERNEM

DE BOSSEN VAN VLAANDEREN

"De Bossen van Vlaanderen", een nieuw TV-feuilleton in 6 afleveringen van de BRT-dienst Drama in de reeks "Made in Vlaanderen" wordt opnieuw een grote produktie, die om meer dan één reden herinneringen oproept aan het succesrijke "Klein Londen, klein Berlijn".

Vooreerst is er natuurlijk scenarioschrijver Rudy Geldhof die na "Klein Londen, klein Berlijn" inging op het nieuwe voorstel van producer Winnie Enghien voor dit nieuwe scenario.

De regie is in handen van Marc Lybaert, die naast de regie voor de driedelige Elsschot-verfilming "Villa des Roses" en "De Schietspoeldynastie" naar Stef Van Caeneghems literair debuut "Zonde van Nini", assistent-regisseur van Dré Poppe was voor "Klein Londen, klein Berlijn".

In de voornaamste rollen van de indrukwekkende cast van 128 acteurs vinden we de twee hoofdprotagonisten, Frank Aendeboom als ridder Joseph de Bellicourt en Jo de Meyere als zijn opponent Constant Reynaert terug, naast Ingrid De Vos als barones Marie-Ange van Hoeylandt, Ugo Prinsen, Hans Royaards, Guy Van Sande, Carry Goossens, Karel Deruwe, Johan Van Lierde, Veerle Wijffels, Lucas Van den Eynde, Bob De Moor, Dora Van der Groen, Doris Van Caneghem, Jacky Morel en zovele anderen, aangevuld door zowat 1000 figuranten.

Voor de opnamen werd op 115 opnamedagen gerekend, verspreid over vele locaties waaronder het Lippensgoed in Beernem, Veurne, Brugge, Leisele enz.

Dat zal een slordige 26 km filmpellicule opleveren.

Het resultaat van al dat filmgeweld is vanaf het voorjaar 1991 te zien zijn op het BRT-scherm.

- - - -

HET VERHAAL

1. De situatie bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog

De streek van Houtegem is op het eerste gezicht een vredig stukje Vlaanderen midden in de bossen.

Het grootste deel van de bevolking leeft in armoede en bestaat uit boeren, seizoenarbeiders, smokkelaars en drinkebroers. Zij moeten vechten voor het dagelijkse bestaan tussen de bijzonder talrijke kastelen waarin de heersende klasse huist. Die heersende klasse houdt moedwillig de 20ste eeuw en elke mogelijke lotsverbetering van de gewone man buiten de deur.

De machtigste kasteelheer uit de streek is ridder de Bellicourt, de burgemeester van Houtegem. De geruchten gaan de ronde dat hij minstens de geestelijke zoon is van Leopold II. Dat hij een ex-koloniaal is, valt gemakkelijk af te lezen uit hoe hij over zijn gemeente heerst, nl. als was het een negerdorp. Hij is een geducht vrouwenloper. De streek is dan ook vergeven met bastaardkinderen van hem. Die weet hij handig aan zich te binden met de belangrijkste postjes in de gemeente. Zijn geliefkoosde bastaardzoon is César Priem. De veldwachter heeft zich erg gevreesd gemaakt in Houtegem. De bevolking mort onder de tirannie van de Bellicourt, maar is niet bij machte om iets aan de feodale toestanden te veranderen.

Eén man echter heeft meer lef en zal zich in de loop van de tijd meer en meer opwerpen als dé tegenstander van de Bellicourt, namelijk Constant Reynaert, hoofdopsteller van het plaatselijke krantje " 't getrouwe Meerse".

Het verhaal zal de strijd tonen tussen de hoofdfiguren de Bellicourt en Reynaert.

2. De Eerste Wereldoorlog

De streek wordt bezet. De hoge Duitse officieren, uiteraard van adel, nemen hun intrek in de talrijke kastelen.

De banden tussen de Vlaamse en de Duitse aristocratie worden nauwer aangehaald op de talrijke feestjes vooral in het kasteel van Broekhout. Daar moet baron de Halleux lijdzaam toezien hoe zijn echtgenote haar charmes verdeelt tussen haar Duitse gasten en ridder de Bellicourt. Dat is ook het moment waarop de moorden een aanvang nemen : baron de Halleux wordt opgepikt door twee onbekenden in Duits uniform en blijft maanden spoorloos.

Het gedrag van zijn vrouw en ridder de Bellicourt, die elkaar verder blijven ontmoeten, is een doorn in het oog van de plaatselijke bevolking. Korte tijd nadien verdwijnt ook de bedaarde Sassen Smessaert, die jachtopziener is op het kasteel Ruyseveldt. Twee boomsnoeiërs ontdekken toevallig een ondergegraven lijk in de bossen. Ze zijn ervan overtuigd dat ze het lijk van baron de Halleux ontdekt hebben. Maar ridder de Bellicourt en garde Priem laten het lijk registreren als "onbekend".

In de huisjes van de streek zorgt de moord voor de nodige beroering en roddels. Wie zijn de daders ? Is ook Sassen Smessaert vermoord ? Houden de moorden verband met de grootscheepse sluikslachtpraktijken in de streek ? Spelen wildstropers een rol ? Gaat het om een passioneel drama ? Was Sassen Smessaert misschien getuige van de moord op baron de Halleux ?

Het parket, een adellijk bastion, stopt alles in de doofpot. Het volk vermoedt veel, maar is bang voor de heren en zwijgt.

Dat is echter buiten volksmenner Reynaert gerekend. Hier en daar lekt iets uit, in een dronken bui praat iemand soms zijn mond voorbij, wat niet zonder gevaar is in de bossen van Houtegem....

3. Na de Eerste Wereldoorlog

Een aantal loslippige kerels worden, de een na de ander, in uiterst verdachte omstandigheden dood aangetroffen.

De spanning stijgt en de bevolking vraagt gerechtigheid.

Die hoop blijkt ijdel. Als er al een onderzoek wordt ingesteld, gebeurt dat zeer vluchtig. Het gerecht voert rond de zaken een ware vaudeville op, tot grote tevredenheid van ridder de Bellicourt.

Het volk spreekt van een hoge beschermende hand, van een "Seigneur Diable", waarmee natuurlijk de Bellicourt bedoeld wordt.

De strijd tussen de Bellicourt en Reynaert, die ondertussen alleen hun hoge leeftijd en hun patriarchaal voorkomen gemeen hebben, zal zijn hoogtepunt bereiken na de moord op Eugène Mertens. Deze levenslustige jonge boer verdwijnt op een wijk-kermis. Hij is het laatst gezien in het gezelschap van garde Priem, de beschermde bastaard van de Bellicourt. Er wordt gefluisterd dat Eugène Mertens meer wist over de verdwijning van boswachter Smessaert, waar garde Priem voor niet weinig zou tussenzitten...

Er doen allerlei versies over de dood van Eugène Mertens de ronde : Hij zou dronken het water ingesukkeld zijn, hij zou zelfmoord gepleegd hebben, enz... Maar zijn deze geruchten niet verspreid door de clan van de Bellicourt-Priem ? Dagblad-schrijver Reynaert gaat nu echt in de aanval. Hij wil de daders definitief ontmaskeren. Reynaert ontketent bijna een volksopstand : hij organiseert massale bedevaarten, richt steunfondsen op, haalt zich het ene proces na het andere op de hals met zijn scherpe pen.

Reynaert wordt ervan beschuldigd journalistiek, financieel en politiek munt te willen halen uit de alleen in zijn fantasie bestaande moorden van Houtegem. Hij behaalt immers een zetel in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, met als enig programmapunt de opheldering van de moorden.

Het wordt een langdurig en bikkelhard gevecht tussen Reynaert en de Bellicourt, die het gerecht op zijn hand heeft.

Uiteindelijk wordt de strijd gewonnen door Constant Reynaert, als een aantal daders veroordeeld worden door het hof van Assisen in Antwerpen, en Reynaert het verband weet aan te tonen tussen de vele moorden waarin ridder de Bellicourt achter de schermen een hoofdrol speelde. De Bellicourt blijft weliswaar op vrije voeten, maar zijn macht is gebroken...

In een moordverhaal mag het uiteraard niet aan spanning ontbreken. De kijker mag in de loop van de afleveringen een aantal vermoedens hebben, maar hoe de vork juist in de steel zit in verband met de moordenaars, hun motieven, de manier waarop de moorden gepleegd zijn en hun onderlinge samenhang mag hij samen met de "detective" Constant Reynaert pas op het einde ontdekken. Maar de stof heeft meer te bieden dan de spanning van de klassieke whodunit. Karakters worden uitgediept, humor en ontroering zijn belangrijke ingrediënten. En vooral : het verhaal stijgt duidelijk uit boven het louter anecdotische. De geschiedenis van de moorden van Houtegem loopt parallel met de ontvoogdingsstrijd van de kleine man. In de bossen van Vlaanderen wordt het juk afgeworpen. De zaak van Houtegem met zijn strijd tussen Reynaert en de Bellicourt staat daar symbool voor.

De stof zit vol kleur: geheimzinnige verdwijningen en moorden; passionele liefdes-geschiedenissen; corruptie en af en toe goede trouw van de adel en de magistratuur;

de rol van de hogere en de lagere clerus; persmensen met lef en anderen die zich opstellen als lakeien van de machthebbers; volkszangers die de gemoederen opzwepen en zich verrijken door op de sensatiezucht van de gewone man in te spelen; geruchten over kinderlijkjes die verdord zijn als mummies in de kasteeltorens; massale bedevaarten; figuren als Spinel, de eeuwige dronkaard die de waarheid haarscherp doorziet; donderprediker Isidoor, die de hel beschrijft alsof hij er dagelijks komt; de verkiezingsmeeting van ridder de Bellicourt, die als anti-democraat geen chantage schuwt : "Stem voor mij, of ik sla de pachten op"; de barones van Broekhout, die na een levenslustig leven en de moord op haar man, stilaan gek wordt en nog alleen surrealistische rebussen schildert, die Reynaert tracht te ontcijferen; de primitieve manier van werken van de toenmalige dorpsdokters; een naïeve onderpastoor die meeheult met de kasteelheren, door socialistische scheepslossers in de vaart wordt gegooid en met gescheurde, kletsnatte soutane zo waardig mogelijk de vlucht moet nemen; het lugubere opgraven van lijken; onverwachte wendingen zoals de plotse bekentenissen van een zwakzinnig mijnwerker; enz...

TECHNISCHE FICHE

De Bossen van Vlaanderen TV-feuilleton in 6 afleveringen

Scenario	Rudy Geldhof
Regie	Mark Lybaert
Productie	Winnie Enghien
Dramaturgie	Marga Neyrinck
Assistentie	Melinda Van Berlo
Cameraman	Jos Van Schoor
Geluid	Jules Goris
Kostuums	Anne Verhoeven
Decor en requisieten	Karin Vandermeersch & Patrick Van Raemdonck
Grime	Noëla Beken

ROLVERDELING

Constant Reynaert	Jo De Meyere
Ridder Joseph de Bellicourt	Frank Aendenboom
Barones Marie-Ange van Hoeylandt	Ingrid De Vos
Baron de Halleux	Ugo Prinsen
Hilaire Priem	Hans Royaards
César Priem	Guy Van Sande
Eugène Mertens	Lucas Van Den Eynde
Moeder Mertens	Veerle Wijffels
Agnes Mertens	Veerle Eyckermans
Maria Mertens	Peggy Schepens
Rene Dedoncker	Carry Goossens
Valere Blanckaert	Karel Deruwe
Gentiel Smessaert	Bob De Moor
Albert Ceuppens	Johan Van Lierde
Gravin Ruysseveldt	Dora Van Der Groen
Spinel	Jakob Beks
Honorine Reynaert	Nelly Rosiers
Gerard Reynaert	Günther Lesage
Anna Scherpereel	Doris Van Caneghem
Martha Ceuppens-Priem	Marijke Pinoy
Alberic Priem	Arnold Willems
Clara Priem-Dedoncker	Martine Jonckheere
Flora Blanckaert-Dedoncker	Carmen Jonckheere
Benoît De Nerval	Luc Springuel
Wetsdokter Verfaillie	Jacky Morel
Maurice	Dirk Lavrysen
Karel Tanghe	Wim Danckaert
Alfons Tanghe	Hugo Danckaert
Odiel Coquyt	Rudi Delhem
Struise staker	Chris Cauwenberghs
Victor De Jonghe	Dirk Roofthoof
Leonie	Janine Bisschops
Baas "De Welkom"	Sjarel Branckaerts
Vrouw Smessaert	Erna Palsterman
Pastoor Gantois	Pim Van Royen

Onderpastoor Pieters
Stationschef
Gerechtsinspecteur Saelens
Henri Declerck

Walter Moereman
Daan Hugaert
Anton Cogen
Herman Coessens

Dokter Lefèvre
Koetsier Marie-Ange van Hoeylandt

Alex Wilequet
Peter Van Den Begin

Schoonmaakster Marie-Ange
Prudent Wittevrongel
Jules Ceuppens

Cecille Rigolle
Jan Moonen
Antoine Van Der Auwera

RUDY GELDHOF OVER "DE BOSSEN VAN VLAANDEREN"

Wat bracht je tot dit onderwerp ?

Ik ben uit de streek van Houtegem/Beernem, nl. uit Knesselare. Het voorstel kwam eigenlijk van producer Winnie Enghien, bij het voltooiën van "Klein Londen, klein Berlijn". Ik heb zijn voorstel en het mysterie van Beernem grondig bestudeerd en zag dat met de stof dramatisch heel veel was aan te vangen. Het was mij van meetafaan duidelijk dat de zaak uiterst gecompliceerd lag. Wie verantwoordelijk waren voor de moorden, kon zomaar niet zwart op wit aangetoond worden. Dat maakte dramatisering overigens zo interessant. Ik ben dan ook bewust van de feiten afgeweken. Zo veranderde ik de namen, liet ik de figuur van Reynaert al van voor de Eerste Wereldoorlog een belangrijke rol spelen in mijn scenario, i.p.v. hem pas op te voeren na de moord op Eugène Mertens, zoals dat in de realiteit het geval was. De fascinatie voor het onderwerp is ook te wijten aan het mysterie dat nog rond de hele zaak is blijven hangen en dat nog steeds de gemoederen in de streek in beroering kan brengen. Was alles juridisch opgelost, dan zou je niet aan verfilming denken, vandaag toch niet. Maar toch ging het mij meer dan om de moorden tout court, het whodunit - wie heeft het gedaan -, eerder om de sociale complicaties en de evoluties in die tijd. Het verhaal speelt zich af in het interbellum, met de opkomst van het socialisme en de Vlaamse beweging, de afschaffing van het cijnskieststelsel, een erg cruciale periode dus, waarin veel gebeurde en veranderde. De moorden die door Reynaert en het volk in de schoenen van de Bellicourt werden geschoven, zijn slechts randverschijnselen. Belangrijker is zijn machtspositie, zowel politiek als in de magistratuur, de machtsstrijd van de opkomende democratische krachten tegen het anachronistische feodalisme waarvan hij een eminent vertegenwoordiger was. Was het alleen een moordmysterie geweest dan zou ik het niet gedaan hebben, omdat de moorden op zich dramatisch niet zo interessant zijn.

Kan je dan stellen dat de Bellicourt door blind te blijven voor die veranderende realiteit, een tragische figuur is die door de feiten wordt achterhaald ?

Ja en hij eindigt ook in de werkelijkheid een beetje in mineur, zonder enige macht. Dat was voor mij het belangrijkste, ik schrijf het liefst over mensen, menselijke relaties, waardoor bv. de confrontatiescènes tussen Reynaert en de Bellicourt en tussen de Bellicourt en zijn politieke opponent baron de Castille zowat de scharnieren zijn die het verhaal schragen. Het zijn botsingen van mensen, maar achter die mensen zitten ideeën, werelden. Er blijkt uit dat de dingen dwingend veranderen. De Bellicourt misprijst Reynaert heel erg. Eigenlijk heeft Reynaert ondanks zijn inzet voor de kleine man ook trekjes van de aristocratie (kasteeltje, auto) en de Bellicourt laat niet na hem daarop te wijzen.

Zie je een band tussen "Klein Londen, klein Berlijn" en de "De bossen van Vlaanderen" ? Je stelt ook daar twee tegengestelde werelden tegenover elkaar

In die zin natuurlijk wel. Maar daar stopt ook elk verband. Ik heb bij het uitschrijven nooit het gevoel gehad dat ik aan een tweede "Klein Londen, klein Berlijn" bezig was. Het autobiografische materiaal, zij het uit tweede hand, gaf meer armslag aan mijn verbeelding. Ik had een grote vrijheid om personages te scheppen. Bij de "Bossen" was dat veel minder het geval, ik was meer aan feitelijkheden gebonden. Dat is ook de reden waarom ik van die feitelijkheden afgestapt ben, de moorden zijn slechts een aanleiding om het over dat cruciale tijdsgevoel te hebben. Details doen niet zo terzake.

Vandaar wellicht ook de vaart die al van bij de eerste aflevering in het scenario zit, alsof je steeds maar dieper via flashbacks die als concentrische cirkels in elkaar passen in het verleden duikt, in tegenstelling tot het lineairdere "Klein Londen".

Dat is natuurlijk inherent aan het "whodunit"-karakter van het gegeven, in die zin dat de vraag naar wie achter de moorden zit, het verhaal voortdrijft. Je suggereert vanaf de eerste aflevering, je zoekt samen met de kijker naar de achtergronden, vermoedens worden geuit. Dat scala aan beweringen, versies, vermoedens brengt ook een correctief aan op wie één waarheid in pacht denkt te hebben, ook Reynaert. Het is de verdienste van Reynaert dat hij in dat kluwen naar een lijn heeft gezocht, maar het is nog de vraag of hij het bij het rechte eind had. Hij had bv. terecht heel veel problemen met de moord op ^{de}Halleux, vergeet niet dat het oorlog was. In zijn conclusie op het einde van de 6de aflevering laat hij dat dan ook open.

Is dat open slot eigenlijk niet in tegenspraak met gans de teneur van het feuilleton, de zwart-wittegenstelling tussen Reynaert en de Bellicourt ?

Nee, want je kunt Reynaerts slotconclusie niet hardmaken, niets wijst er op dat dat de feiten waren.

De sympathie die de Bellicourt zou kunnen opwekken lijkt al van meetafaan gekelderd voor de kijker, is de zwart-wit tegenstelling die gesuggereerd wordt, toch niet te groot voor dat open einde ?

Ik heb de feodale trekjes van de Bellicourt behouden en zo nodig in de verf gezet (verkiezingschantage, het incident met de trein, enz.). Reynaert is echter niet zo "wit", hij ziet ook zijn eigenbelang. In die zin is het een ambigu iemand.

Had je buiten de fascinatie voor de stof bepaalde voorbeelden voor ogen ?

Niet direct, maar je hebt dan wel oog voor alles wat rond misdaad draait. Ik keek bv. naar de vele advocatenreeksen die nu op tv lopen, dat is onvermijdelijk.

Je had wellicht wel problemen om je te documenteren ?

Minder dan bij "Klein Londen", want het feitenmateriaal was al voorhanden. Ik ben niet van nul moeten beginnen. Ik heb mij op de bestaande feitenkennis gebaseerd om mijn eigen verhaal te vertellen. Ik ben ook dikwijls met de familie de Lille gaan praten voor het invullen van het Reynaertpersonage. Als ik dan toch weer een vergelijking met "Klein Londen" mag maken, je kunt minder evoluties in de personages leggen, daar had ik persoonlijk wat last mee bij het uitschrijven van het scenario. Dat heb ik opgelost door de grote confrontatiescènes.

Misschien raak je hier wel aan een paradox met betrekking tot de twee protagonisten, in het niet evolueren, evolueren ze wel

Ja, want dat niet willen evolueren doet juist drama ontstaan. Maar normaal gezien beschrijf ik toch liever personages waar ik meer vrijheid mee heb. Vastzitten aan een bepaalde periode vind ik heel leuk, ik zit nu bv. te denken aan iets rond de jaren vijftig, een mooi vervolg trouwens op wat ik al gedaan heb, het interbellum en W.O. II.

Marc Lybaert over " De bossen van Vlaanderen "

Hoe stond je tegenover die opdracht ? Had je enige affiniteit met het onderwerp ?

Het begon al met het basisgegeven. Ik ben zoals Rudy Geldhof uit het Brugse en werk al van vroeger professioneel met hem samen. Ik deel dus met hem en de mensen van de streek mijn fascinatie voor het mysterie dat rond de moorden van Beernem is blijven hangen. Zijn scenario sprak mij al van bij de eerste aflevering sterk aan. Het is een script met verschillende niveau's en stijlen, het blijft niet strikt beperkt tot één dimensie van het mysterie. Hij maakte van het gegeven een thrillerverhaal met vaart, maar plaatste het in een context waarin ik ook mijn eigen roots kan terugvinden. Er passeert een sociale en historische realiteit de revue die tot vandaag blijft nazinderen.

Is het open slot geen hypotheek op de geloofwaardigheid van de reeks ?

Het scenario gaat niet op zoek naar de waarheid in het mogelijke kluwen van waarheden. De reeks en het "whodunit"-genre in het algemeen is een constant tegen elkaar uitspelen van een aantal hypothesen waar geen concrete bewijzen voor zijn. In zijn slotconclusie schuift Reynaert een hypothese naar voor over de eerste moord, nl. de moord op baron de Halleux, en het verband met de volgende moorden. Hij ziet één constante, nl. de betrokkenheid van de clan rond de Bellicourt die er blijkbaar belang bij heeft dat geen enkele moord opgelost wordt. Terzelfdertijd stelt Reynaert ook de vraag naar zijn eigen aandeel in heel het mysterie, naar zijn journalistieke deontologie en zijn persoonlijke integriteit, en of hij in zijn vooringenomenheid tegen de adel niet te gemakkelijk alles op de Bellicourt heeft willen afschuiven. De reeks beoogt geen reconstructie van een hypothese met de Bellicourt als zondebok, want anders waren er juridische argumenten en een juridische oplossing. De belangrijkste vraag is die naar het ontstaan van een mysterie, zoals rond die moorden. Zoals uit het recentere voorbeeld van de Bende van Nijvel blijkt : roddels, fantasieën en halve waarheden worden hypothesen, verdachtmakingen die een eigen leven beginnen te leiden, omdat betrokkenen blijkbaar niet willen of kunnen spreken. Het is een boeiende vraagstelling omdat zij zich begeeft op het glibberige terrein van de menselijke relaties. Dat is heel wat anders dan een historische reconstructie, wat niet uitsluit dat de zaak het onderwerp voor een boeiende historische documentaire kan vormen.

Hoe stond het met de filmische inkleding en de acteurskeuze ?

Ook voor deze reeks was het soms niet gemakkelijk de geschikte lokaties te vinden. In Vlaanderen wordt dat steeds moeilijker en moeilijker, je moet je daarbij een puzzel voorstellen. Voor de hoeve Mertens viel onze keuze op een hoeve in Zaffelare in Oost-Vlaanderen en een geschikte dorpskom lijkt ons Leisele in de Westhoek.

Wat de acteurskeuze betreft, ben je niet bang voor een te grote vooringenomenheid van de kijker tegen de Bellicourt, waardoor je whodunit-effect in rook opgaat ?

De Bellicourt heeft natuurlijk zijn negatieve kanten, maar ook Reynaert heeft die. De Bellicourt is niet zo eenduidig negatief. Door zijn gedrag, als ex-koloniaal en vrouwenloper, wordt hij in zijn eigen milieu met de nek aangekeken en moet hij genoegen nemen met zijn machtspositie in zijn dorp. De confrontatie met Reynaert is hem dan ook enigszins welkom, zij haalt hem uit zijn isolement, geeft hem een waardige tegenstander, in tegenstelling tot bv. de zwakke de Halleux of de mensen uit het dorp die zich al te afhankelijk in zijn machtspositie schikken. Ook Reynaert is ambigu, zoals blijkt uit zijn cruciale slotmonoloog. In de voorbereiding confronteerden wij de acteurs met alle mogelijke versies van het mysterie, zowel

"anti"-de Bellicourt als "pro"-de Bellicourt, opdat zij zo genuanceerd mogelijke personages zouden uitbeelden. Zoals in elke whodunit suggereer ik eerder de betrokkenheid van mensen uit de clan van de Bellicourt dan dat ik ze expliciet toon. Die clan is in tegenstelling tot wat je op het eerste gezicht zou denken niet zo hecht, blijkens het eigengereide optreden van veldwachter Priem en gemeentesecretaris Alber Ceuppens. Ceuppens blijft in alles intelligent en subtiel op de achtergrond, maar bepaalt als secretaris de Bellicourts optreden. Eigenlijk is iedereen gevaarlijk voor iedereen. Ook Reynaert, die zich schuldig voelt voor de moord op Mertens en ze ten dele terugvoert op het effect van zijn perscampagnes.

Hoe verhoudt zich de sociale en historische achtergrond met het thrillerkarakter?

Voor een TV-maker is het belangrijk dat dingen worden opgeroepen en gesuggereerd, ondanks het vluchtige karakter van het medium. Die achtergrond is niet in tegenspraak met het thrillerkarakter, hij voegt er een dimensie aan toe. De sterkte van het scenario berust trouwens op de "drive" waarmee het verhaal wordt verteld, gebalde uiterst economisch opgebouwde scènes, die uiterste nuancering van regie en acteurs vereisen. Zo heb ik bij de voorbereiding op de reeks bepaalde aspecten van het heden beter begrepen via de achtergronden, die opgeroepen worden in het scenario.

Zie je een verband met je vorige TV-opdrachten ?

Nee, er zit niet duidelijk een lijn in de opdrachten, tenzij dat ik niet kan vastgepind worden op één genre. In die zin zou ik mij goed voelen met een meer hedendaags onderwerp, omdat je meer afstand kunt nemen, meer reflectietijd tegenover je onderwerp kunt inbouwen dan met een historisch gegeven het geval is. Ik denk bevoorbeeld aan verhalen van Kristien Hemmerechts, aan Herman Portocarero niet toevallig ook schrijvers die op een erg economische manier veel suggereren. In die zin zit er misschien toch een lijn in mijn TV-produktie ; loopt er een lijn van het anekdotisch cassant opgebouwde "Villa des Roses", naar het als een fresco opgebouwde "De Schietspoeldynastie" en "De Bossen van Vlaanderen".

De Bossen van Vlaanderen

foto's

Moorden van Beernem stof voor BRT-serie

GENT — Op 25 mei 1915 verdween op het kasteel Lakebos in Ruddervoorde (West-Vlaanderen) baron D'Udekem d'Acoz. De streek stond helemaal in rep en roer toen het lichaam van de baron op 2 september van datzelfde jaar gevonden werd, begraven in een bos in het naburige Beernem. De angst zat er bij de plaatselijke bevolking pas goed in wanneer in de daarop volgende jaren nog meer mensen verdwenen en later vermoord teruggevonden werden: René De Baene, Hector De Zutter, Livinus Demoor, Ernest Van Poucke... Deze ophefmakende geschiedenis hield zestig jaar geleden duizenden mensen in zijn ban en ook vandaag nog wordt de kwestie meer dan eens aangesneden, niet in het minst in Beernem zelf. De Dienst Drama van de BRT zag nogal wat mogelijkheden in de „Moorden van Beernem” en gaf scenarist Rudy Geldhof opdracht de zaak uit te schrijven. Volgend jaar wordt er gefilmd en in '89 komt de zevendelige serie op de buis.

Rudy Geldhof baseert zijn schriftwerk op de onderzoeken van Alfons Ryserhove (1920), gepensioneerd onderwijsinspecteur en al veertig jaar bezig de Beernemaffaire uit te pluizen.

Ryserhove hield over de *Moorden van Beernem* reeds 650 voordrachten en schreef er ook drie boeken over. Volgens hem hebben de Beernemmoorden allemaal met elkaar te maken en acht hij de toenmalige burgemeester, Ridder Etienne de Vrière, en zijn clan verantwoordelijk voor wat er toen zoal gebeurd is.

„Hete materie”

Rudy Geldhof, het afgelopen seizoen nog verantwoordelijk voor het scenario van *Klein Londen*, *Klein Berlijn* (in '88 op het BRT-scherm), giet de *Moorden van Beernem* in een vorm die niet alleen de nodige dramatische krachten in zich moet hebben, maar bovendien ook historisch aanvaardbaar moet blijven.

Geldhof: „Ik leg in het scenario zeker niet de nadruk op wie er in heel die zaak nu schuldig is en wie niet. De sociale achtergrond waartegen de moorden van Beernem zich hebben afgespeeld is echter veel belangrijker: de strijd tussen de tanende aristocratie en de opkomende democratische krachten. Alfons Ryserhove vertelt over het verband dat hij ziet tussen die verschillende moordpartijen. Andere betwisten dat verband. In elk geval probeer ik een scenario te schrijven waarin de geschiedenis zo weinig mogelijk geweld aangedaan wordt”.

De werktitel voor de nieuwe BRT-serie luidt: *De Bossen van Vlaanderen*. Is men bij de BRT bang voor de beslist meer zeggende titel *De Moorden van Beernem*?

Frans Puttemans (Dienst Drama): „Wij willen ons werk niet zozeer toespitsen op Beernem, maar er een bredere dimensie aan geven”.

Rudy Geldhof: „Wat we gaan doen met de titel en met de namen van de personages, weten we eigenlijk nog niet. Het is een delikate kwestie omdat nog talrijke familieleden van betrokkenen nu nog leven. Ik heb zelf in Beernem gewoond en ik weet hoezeer de hele zaak daar nog tamelijk hete materie is”.

Monsterproduktie

De verfilming van de *Moorden van Beernem* wordt een ophefmakende en waarschijnlijk ook dure produktie. Volgens Alfons Ryserhove denkt men eraan de oude stoomtrein nog eens tussen Aalter en Beernem te laten rijden en voor een passage uit het verhaal, de bedevaart naar Balgerhoeke, heeft men alvast tweeduizend figuranten nodig.

Rudy Geldhof: „Ik zou zeer graag een aantal passages in een zo authentiek mogelijk decor laten doorgaan. Ik vind dat de BRT bijvoorbeeld zou moeten filmen bij het gemeentehuis en de rijkswachtkazerne van Beernem. Maar over locaties en een hele boel andere praktische zaken zoals titel en persoonsnamen moet nog alles gezegd worden”.

D.M.

HET VOLK

DAGBLAD
Godsdienst - Huisgezin - Elgendom

Publ. No. 2141

Dinsdag
16
Juli 1929

O. L. V. VAN CARMEL.
100 Op. 420 N. - Dinsdag 1929
AAN V. N. 11.

De Zaak van Beernem

voor 't Assisenhof van Antwerpen

Zal de sluier opgelicht worden?

Ridder de Vrière komt getuigen. -- De Burgerlijke Partij begint Dinsdag morgen met de pleidooien. -- Sensatiegetuigenis.

Maandag. -- Twaalfde Dag VOOR DE ZITTING.

Wij beginnen heden de laatste week van 't geruchtmakende proces van Beernem; twee weken gingen voorbij voor het getuigenverhoor; de laatste dagen was het een drukke beweging rond en in het Paleis van Justitie en de hevige warmte in de Assisenzaal, was op sommige oogenblikken zoo drukkend, dat de voorzitter zich verplicht zag, de zitting te schorsen.

En met deze geweldige warmte bleek het dat de zaal, die prachtig is ingericht met haar rijke en betekenisvolle muur, schildering, toch een leemte heeft, de luchtverversching er niet mogelijk, en bij deze drukke hitte, een ganzen dag in een niet verlichte zaal werken, was honderden menschen opgedrongen staan, zoodat het zweet hen onvermijdelijk moet uitersten, want de lucht, waar en duf, dat men met de handen vermindert, wordt ge-

ken, dan zou de zaak opgelost zijn; daar is b. v. een getuige, die gezien heeft dat Hector De Zutter 's morgens te 5 ure langs het kanaal rondslenterde, deze heeft zulks gezegd aan drie verschillende personen.

Moest zulks waar zijn, niet alleen dat een getuige zulks gezegd heeft, maar dat deze feiten dit zou gezien hebben dat De Zutter daar om 5 ure rondliep, dan zou de zaak eene gansch andere wending kunnen nemen.

De voorzitter deelt mede dat hij den brief ontvangen heeft, waarvan sprake in de vorige zitting; de brief is in het crayon geschreven en gezonden aan Van Hollebeke.

In een brief heeft M. De Lille opmerkingen gemaakt op de getuigenis van Van Hollebeke.

Mr. Marek vraagt dat er deskundig onderzoek zou worden ingesteld over de brieven, gezonden door Van Hollebeke, en anderzins.

bewijzen dat zij hem niet onverschillig is.

M. Ost. -- Ik vraag het aanslaan en het onderzoek der brieven door M. de Vrière gezonden.

Voorzitter. -- Sinds wanneer is Karel D'Hooghe in uw dienst?

Getuige. -- Sinds October 1926, voor eenigen tijd en later voor goed.

M. Ost. -- Heeft getuige aan den onderzeker Beekman niet gezegd dat hij niet onder eed zou durven bevestigen, dat D'Hooghe sprak van versmooren en van Julia George.

Getuige. -- Ik begriep het gewicht niet doore vraag.

M. Verbaet. -- Gij stelt vragen aan een getuige van 73 jaar over feiten die zich vooreden over drie jaren.

M. Marek. -- 't Is maar 24 uren geleden, alster Zondag, dat hij alles nog goed wist, hij dien staafschrijver.

M. Verbaet. -- 't Is niet te rechtvaardigen.

M. Marek. -- Gij zoekt de bespreking te verplaatsen.

M. Carbin en M. Verbaet. -- 't Is niet

Het grote proces over de zaken van Beernem werd gedurende de maand juli 1929 in heel het land met de nodige aandacht gevolgd. Onze krant pakte toen uit met een dagelijks uitgebreid verslag in vervolgverhaal-stijl vanuit het gerechtshof in Antwerpen.

Beernem, gemeente van de maand

De raadselachtige

moorden van Beernem

Momenteel schrijft Rudy Geldhof het scenario voor een nieuwe, zevendelige televisiereeks. Titel: „De bossen van Vlaanderen”. Dit feuilleton wordt in het najaar op de BRT uitgezonden. Met als bron de dossiers van de heemkundige Alfons Ryserhove, baseert hij zich hiervoor op geheimzinnige gebeurtenissen die zich een 70-tal jaren geleden te Beernem afspeelden en nu nog steeds met een raadselachtige sluier omgeven zijn.

Vooraf de verdwijningen van baron d'Udekem d'Acoz, jachtwachter Dierickx en boerenzoon Hector De Zutter brachten ons „platte” Vlaamse land in rep en roer: de kranten wijdden er maandenlang emotionele artikels aan, marktkramers zongen er liedjes over en er werden zelfs bedevaarten georganiseerd. Aan de hand van de boeken van Alfons Ryserhove proberen wij de oude mysteries te doorgronden.

Beernem revisited

Een tochtje doorheen de nog steeds landelijke gemeente Beernem levert ons heel wat stille getuigen van de beruchte feiten op. Op het kerkhof naast de spitse toren van de St.-Amandskerk – de zo-

genaamde „water”-kerk, ontworpen door architect Buyck – prijkt de pralerige grafkapel van Ridder Etienne de Vrière: het grootste grafmonument van deze begraafplaats, omgeven met sierlijke pinakels en voorzien van zijn wapenspreuk „Regi et Patria”.

Deze leuze lijkt de voormalige burgemeester van Beernem op het lijf geschreven, want er wordt beweerd dat hij een onecht kind van koning Leopold II was. Zijn voorouders kochten tijdens de Franse bezetting – net als vele andere kasteelheren uit de buurt – voor een habbekrats gekonfiskeerde abdijgrond en lieten een kasteeltje bouwen op domein Bloemendale.

Maar de roem kan vergaan, want het grafmonument wordt slecht onderhouden. De toegang tot het kapelletje is zelfs met een houten plank vergrendeld, waarschijnlijk om vandalisme te verhinderen.

Van de St.-Amandskerk rijden we naar het fraaie, neogotische gemeentehuis, dat pronkt met de drie beren, het wapen van Beernem. Samen met de aanpalende gendarmerie vormt het een indrukwekkend gebouw, dat in maart 1927 volledig in beslag genomen werd door de Gentse gerechtelijke politie voor de ondervraging van zo'n 200 getuigen over de raadselachtige dood van Hector De Zutter.

De raadszaal van het gemeente-

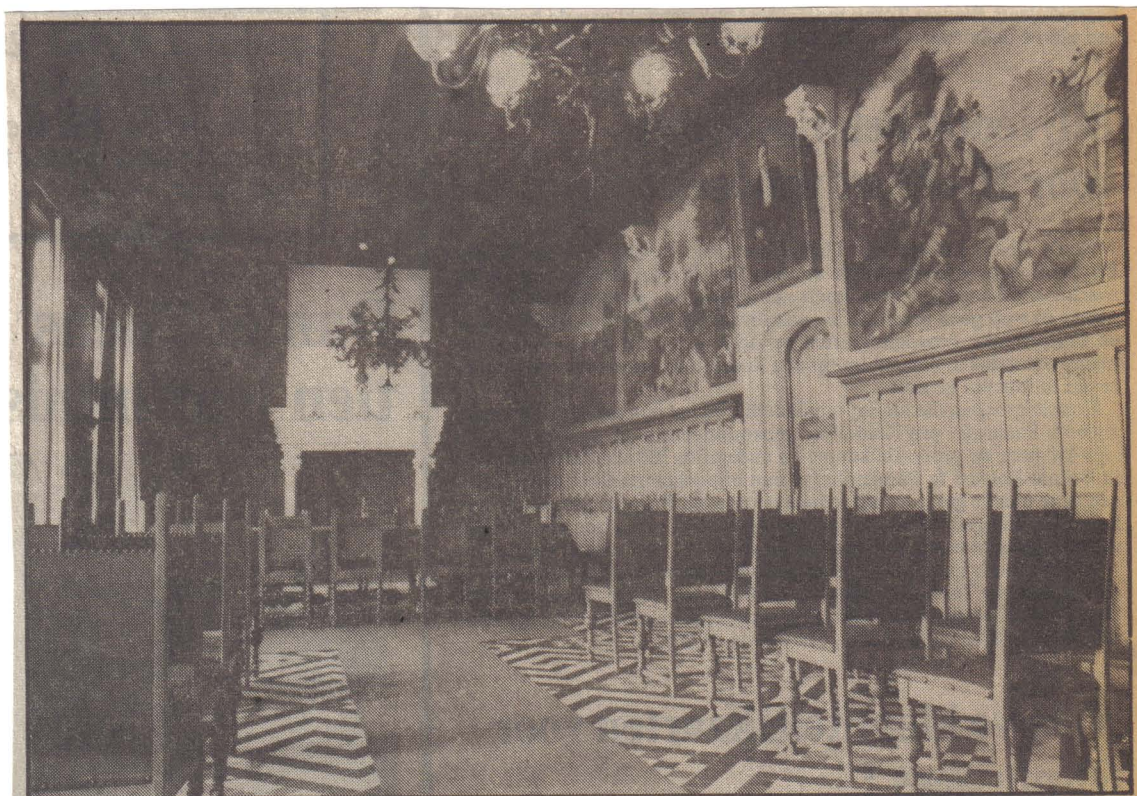
huis is versierd met prachtige schilderijen van een dochter van de Vrière. Eén kunstwerk, vlak naast het portret van de ridder-burgemeester, beeldt de beroemde slag van het Beverhoutsveld te Oedelem in 1382 uit: toen versloeg Philip van Artevelde met zijn troepen maar liefst 12.000 Bruggelingen in een strijd om de stroom de Lieve.

Dit heroïsch, middeleeuws wapengekletter symbolizeert de macht van kasteelheer de Vrière, doch tevens voerspelt dit schilderij ongewild de zege van de Gentse brigade op het Brugse parket, dat tevergeefs probeerde de affaire De Zutter te klasseren.

Mysterie

Via de brug over het kanaal waar het lijk van Ernest Van Poucke in mei 1927 opgevist werd, bereiken we de Wellingstraat, die langs het domein Bloemendale loopt.

In de Wellingstraat, zo'n 150 m. voorbij de spoorweg, bevindt zich tevens het huis Schepers – nu een wijnhandel – waar Hector De Zutter op 7 november 1926 het laatst gezien werd voor hij verdween. Men ontwaart er nog steeds de schuur, waar politie-officier Dubois het moordwapen ontdekte: de klauwhamer die veldwachter Hoste en diens schoonbroer Etienne Schepers als daders van de moord op De Zutter aanwees.

In de raadszaal van het Beernemse gemeentehuis prijken schilderijen van een dochter van burgemeester ridder de Vrière : zij beelden de Slag om het Beverhoutsveld uit, maar verwijzen ook naar de „middeleeuwse” opvattingen van deze kasteelheer.

Lees verder blz. 20-21 onder „De moorden van Beernem.”

De raadselachtige „Moorden van Beernem”

Hofstede Reygerloo van de familie De Zutter : na een wijkkermis keerde zoon Hector er nooit meer terug...

Vervolg blz. 1

Een eindje verder slaan we linksaf en rijden we via een Heirweg naar de Reigerlostraat. Rechts bevindt zich het provinciaal domein Bulskampveld, dat vroeger toebehoorde aan mevrouw Lippens, wier jachtwachter Dierickx in geheimzinnige omstandigheden verdween eind augustus 1915.

In een uithoekje van het domein – het Aanwijs – vonden boomsnoeiers enkele dagen later het lijk van de vermoorde baron d'Udekem d'Acoz. Op die plek tref je, na lang zoeken, een half verweerde gedenksteen aan die aan deze onopgeloste misdaad herinnert.

Links doemt het psychiatrisch instituut St.-Amandus op, waar ten tijde van de Vrière de „Rode Rokjes” – een penitentiaire instelling voor verlopen meisjes – gevestigd waren.

Schuin rechtover St.-Amandus ligt in de Noendreef – de laatste zijstraat van de Reigerlostraat voor het viadukt over de autoweg – de hofstee Reygerloo, waar de familie De Zutter woonde. De zoon Hector kwam na een kermisnacht aan de „Oude Statie” nooit meer terug naar deze hoeve. Voor het station van Beernem, aan de overzijde van de autoweg, is het tijdens onze speurtocht – o ironie! – ook net een wijkkermis.

Ooit gebod burgemeester de

Vrière, die te laat op het perron arriveerde, aan de stationschef om de trein terug te roepen. Wat ook geschiedde... Op hetzelfde perron wachtte veldwachter Hoste de Brugse gerechtelijke politie op, om zijn versie over de verdwijning van De Zutter op te dissen.

Maar hier stapte eveneens de Gentse brigade van de trein. En de kasteelheer van domein Bloemendale, dat vlak over de spoorlijn half verscholen achter de bomen ligt, kon niet verhinderen dat hun onderzoek tot de veroordeling van zijn beschermelingen, Hoste en Schepers, leidde. Desondanks blijft er nog altijd een mysterieus waas over het landelijke Beernem hangen.

Ridder de Vrière.

Hector De Zutter.

Camiel Dierickx.

Het voormalige huis Schepers in de Wellingstraat, waar hoogstwaarschijnlijk Hector De Zutter vermoord werd.

De pralrige grafkapel van burgemeester de Vrière op het kerkhof te Beernem.

De gruwelijke feiten in een notedop

25 mei 1915. – Kasteelheer Henri d'Udekem d'Acoz verdwijnt spoorloos. Met een list wordt hij om halfnacht 's morgens uit zijn domein Lakebos te Ruddervoorde weggevoerd door drie onbekenden, die hem met een wagen ophalen. Daarna heeft niemand de kasteelheer nog levend gezien. De zomer trekt voorbij zonder enig nieuws over de vermiste d'Udekem d'Acoz.

28 augustus 1915. – Camiel „Sassen” Dierickx, de eerste jachtwachter van mevrouw Lipens, begint om 18 u. aan zijn dienststronde in de domeinen van het Bulskampveld te Beernem. Deze 50-jarige man stapt, gewapend met slechts een zware wandelstok – de Duitse bezetters hebben elke wapendracht verboden –, richting De Spar en de grens met Hertsberge. Maar Camiel Dierickx keert nooit meer terug naar huis. Sedertdien heeft niemand hem nog gehoord en nooit is zijn lijk ontdekt, ondanks grondige opsporingen.

2 september 1915. – Enkele boomsnoeiërs, die aan het werk zijn in een jong bos van het Lipensdomein nabij het Aanwijs te Beernem, ontdekken om 16 u. op een 90-tal meter afstand van de Wingense Steenweg, een mensenhands in het mulle zand. De hand, die uit de onbegroeide aarde opsteekt, is in gevorderde staat van ontbinding, maar aan de ringvinger schittert een prachtige ring: het lijk van baron d'Udekem d'Acoz wordt opgegraven.

16 mei 1921. – René de Baene overlijdt in eigenaardige omstandigheden die nooit opgehelderd werden. Tijdens deze kermisnacht heeft hij ruzie in de herberg Den Grooten Beer en 's morgens ontdekt men zijn lijk bij een bebloede schutting. Na een kort onderzoek besluiten veldwachter Hoste en de plaatselijke geneesheer De Jaeger tot een ongeval: waarschijnlijk is de ongelukkige in dronken toestand over een hek willen klimmen en heeft zich aldus levensgevaarlijk gewond. De zaak wordt geklasseerd.

27-28 juli 1922. – De jury van het Westvlaams Assisenhof acht baron Rickholt von Gagern en prins zu Stolberg-Rossla schuldig aan de sluipmoord op kasteelheer d'Udekem d'Acoz. Beide Duitse officieren, die tijdens de Eerste Wereldoorlog op de domeinen Lakebos en Bulskampveld ingekwartierd waren, worden bij verstek veroordeeld tot de dood met de kogel op een openbaar plein te Brugge.

7 november 1926. – Het is kermis aan de „Oude Statie” te Beernem. Na een fikse kroegentocht daagt landbouwerszoon Hector De Zutter de volgende ochtend niet op. Het laatst is hij gezien bij Etienne Schepers in de Wellingsstraat, in het gezelschap van veldwachter Hoste, Oscar Devos en anderen. In het huis is twist ontstaan, want de burens hebben hulpgeroep gehoord. Daarna verdwijnt De Zutter spoorloos.

30 november 1926. – Nabij de Moerbrug te Oostkamp wordt het lijk van Hector De Zutter opgegraven: de linkermouw van zijn jas is helemaal gescheurd, zijn kleren hangen vol strohalmen, mond en oren steken vol stalmest, links aan de schedel kleeft een korst gestold bloed, boven het rechter oog is er een blauwe plek, zijn das is afgerukt, zijn portefeuille bevat de grote geldsom van 259,60 fr., een briefje van 5 fr. in zijn jaszak is nauwelijks doorweekt.

9 mei 1927. – Na een bezoek aan de Brugse meifoor, keert Ernest Van Poucke midden in de nacht te voet terug naar huis langs het kanaal van Beernem. Aan de Moerbrug gaat hij nog een herberg binnen, maar wat verder verdrinkt hij in zeer geheimzinnige omstandigheden. De donderdag daarop wordt zijn lijk uit de Brugse Vaart opgehaald.

29 juni - 19 juli 1929. – Voor het Antwerpse Assisenhof worden Etienne Schepers en Hector Hoste tot 20 jaar dwangarbeid wegens doodslag op De Zutter veroordeeld. Zelfs na dit proces blijven Hoste en Schepers hardnekkig hun onschuld volhouden.

14 juni 1944. – Omer Vanhaecke, echtgenoot van Alice Hoste en gemeentesekretaris van Beernem, wordt door onbekenden gefusilleerd. Drie kerels in Duits uniform halen de man 's nachts uit zijn huis bij de kerk weg en voeren hem naar een afgelegen plek. Het met mitraillettekogels doorzefde lijk wordt de volgende ochtend in de Slabbaertsbeek, op de grens tussen Oedelem en Knesselare, ontdekt.

Een zicht op het station van Beernem, waar veldwachter Hoste de Brugse gerechtelijke brigade opwachtte om zijn versie van De Zutters verdwijning te geven.

Het blazoen van Vrouwe Justitia bevlekt

Uit Alfons Ryserhoves boek „het proces Beernem” blijkt dat het Brugse gerechtelijk apparaat in de jaren '20 grove nalatigheid – misschien zelfs schuldig verzuim? – kan aangewreven worden. Het onderzoek naar de ware doodsoorzaak van Hector De Zutter verliep immers niet zoals het hoorde. In haar strijd om de moordenaars te ontmaskeren, kreeg moeder De Zutter de steun van Victor De Lille, die in zijn weekblad „'t Getrouwe Maldegheem” de publieke opinie opjutte. Deze volksberoering leidde tot een nieuw onderzoek door een Gentse gerechtelijke brigade, wat uitmondde in de veroordeling van Hoste en Schepens door een Antwerpse Assisenjury.

Tevoren had het proces van 27-28 juli 1922 voor het Westvlaamse Assisenhof, dat de moord op baron d'Udekem d'Acoz behandelde, grote vraagtekens opgeroepen. In dit proces zonder beklaagden werden zeer betwistbare getuigenissen en bewijsstukken geleverd. De beschuldigten, van wie prins zu Stolberg-Rossia al bijna tweeënehalf jaar begraven was, werden niet eens verdedigd. Bovendien werd de akte van beschuldiging zeven jaar na de feiten opgemaakt!

Te Beernem dachten de dorpelingen het hunne over het proces, dat twee Duitse officieren – van wie men niet eens de woonplaats kende! – bij verstek ter dood veroordeelde. Zo gaf de jonge Hector De Zutter, die dagelijks in het huis van „Sassen” Dierickx vertoefde, herhaaldelijk te

kennen dat hij meer afwist van de dood van d'Udekem en de geheimzinnige verdwijning van de jachtwachter van Bulskampveld...

Het gerechtelijk onderzoek naar de vermiste Hector De Zutter kwam erg traag op gang. Op 12 november 1926 – vijf dagen na de verdwijning van de landbouwerszoon – schreef commandant Baetens van de rijkswacht te Beernem een brief aan het parket en de procureur des konings te Brugge, waarin hij een toelating tot huiszoeeking bij Etienne Schepers vroeg. De familie De Zutter had immers een dag eerder de „beroemde” speurhond Lutzy van Gentenaar Maurice Serlippens laten aanrukken om het traject van de vermiste tijdens de kermisnacht te reconstrueren.

Het dier snuffelde in de keuken van huize Schepers langdurig rondom de zetel waarin De Zutter gezeten had en liep dan naar buiten recht naar een mestvaalt, waarin de hond verwoed begon te krabben. Op dat ogenblik verjoeg Schepers de „speurders” van zijn erf. Op de vraag voor een huiszoeeking kreeg de rijkswachtcommandant niet eens een antwoord van het Brugs parket.

Verdrinking ?

Op herhaald verzoek van commandant Baetens stuurde men uiteindelijk op 17 november vanuit Brugge een gerechtelijk officier naar Beernem. Samen met veldwachter Hoste (!) ondervroeg politie-officier Aloïs Impens het nachtelijk gezelschap en verklaarde aan de moeder van De Zutter dat het wellicht om een ongeval ging, aangezien alle ondervraagden zeer deftige en geloofwaardige lieden waren.

Toen op 30 november het lijk van Hector De Zutter nabij de Moerbrug te Oostkamp opgevist werd, besloten de plaatselijke dokter Delafonteyne en wetsarts Reynaert na de lijkschouwing tot een natuurlijke verdrinkingsdood: de gestolde bloedkorst aan de schedel zou enkel een lichte wonde van de huid betreffen en de kleerscheuren waren waarschijnlijk door de schroef van een schip veroorzaakt. De kleren van de drenkeling werden vervolgens op verzoek van een persoon uit Beernem zes- tot zevenmaal gewassen, waardoor alle verdere sporen verdwenen.

Bij de begrafenis van De Zutter in de St.-Amandskerk te Beernem, op 4 december 1926, gonsde het van de geruchten: enkele burens hadden gedurende de kermisnacht hulpkreten gehoord in het huis Schepers. Er werd zelfs gefluisterd dat „garde” Hoste pas om vijf uur 's morgens, met gescheurd uniform, thuisgekomen was.

Victor De Lille, uitgever van het plaatselijk weekblad „'t Getrouwe Maldegheem”, zag hierin stof om de oplage van zijn krant met sensationele artikelen te doen stijgen, en overtuigde moeder De Zutter ervan een klacht neer te leggen en een onderzoek te eisen tegen Hoste en Schepers.

Politie-officier Aloïs Impens werd door de Brugse onderzoeksrechter Soenen opnieuw op onderzoek naar Beernem gestuurd. Hij kwam tot de bevinding dat Hector De Zutter zelfmoord gepleegd had uit „liefdesverdriet”. Die bewuste nacht had De Zutter in een dansent met Julia George, die vergezeld was van haar verloofde, gepraat en haar – lachend? – gezegd dat ze beter met hem kon trouwen.

Op 4 januari gaf de raadkamer te Brugge daarom een bevel tot niet- vervolging. De zaak werd zonder gevolg geklasseerd, maar op 7 januari ging moeder De Zutter, daartoe aangezet door Victor De Lille, in hoger beroep tegen die beslissing.

Hamerslag

Beernem beleefde op 2 maart 1927 de aankomst van tien gerechtelijke inspecteurs uit Gent, onder de leiding van officier De Rouck. De volgende dag werden Etienne Schepers en Oscar Devos aangehouden, terwijl veldwachter Hoste – een beëdigd politie-man – voorlopig in vrijheid bleef, omdat voor zijn arrestatie een speciale procedure nodig was. De raadkamer van Brugge bevestigde beide aanhoudingen echter niet, doch de procureur-generaal te Gent ging tegen de vrijlating van de twee verdachten in beroep.

Het lijk van Hector De Zutter werd op 23 maart op het kerkhof van Beernem opgegraven. In het St.-Janshospitaal te Brugge vond een derde lijkschouwing plaats door de Gentse professor Van Durme, die in de schedel een inkeping, toegebracht door een hamerslag, ontdekte. Op 24 maart deed de gerechtelijke politie een huiszoeking in het huis Schepers, waar officier De Rouck een klauwhamer in beslag nam. Maar op 1 april bekrachtigde de Kamer van Inbeschuldigingstelling de vrijlating van Etienne Schepers en Oscar Devos.

Bedevaart

Victor De Lille opende op 17 april in zijn weekblad een steunfonds om „een beloning te geven aan wie de echte daders aanbrengt”: onder het motto „moeder De Zutter zal geen enkele koe moeten verkopen voor haar recht” mochten de lezers geldelijke bijdragen storten. In totaal werd – het voor die tijd aanzienlijke bedrag van 43.971 fr. ingezameld, terwijl de oplage van het blad (althans volgens de uitgever) tot 37.500 exemplaren steeg.

Om St.-Antonius te bedanken voor het sukses van het Steunfonds en om de ontknoping van de zaak Beernem te bespoedigen, zette De Lille zelfs op 13 juni een bedevaart naar Balgerhoeke op het getouw. De beruchte missiepredikant pater Isidorus gaf voor de duizenden aanwezigen een vlamdend sermoen.

Op 29 juli legde de Brusselse expert, professor De Rechter, een verslag neer bij de onderzoeksrechter: hij kwam immers tot de vaststelling dat de rechterklauw van Schepers hamer perfect paste in het gat van het schedelbeen van De Zutter. Als gevolg van dit verslag werden Oscar Devos, Etienne Schepers en veldwachter Hoste aangehouden en in het Brugse Pandreitje opgesloten. Hun aanhoudingsbevel werd door de Brugse raadkamer bekrachtigd.

Een verwante van Hoste probeerde nog tevergeefs Julia George het verzinsel over de zelfmoord te laten ondertekenen, maar de jonge vrouw meldde die poging tot omkoperij aan de rijkswacht.

Vechtpartijen

De Kamer van Inbeschuldigingstelling stelde de drie verdachten op 15 oktober in voorlopige vrijheid, tegen betaling van een borgsom van 30.000 fr. en de voorspiegeling van een tegenonderzoek door een ander wetenschappelijk expert. Te Beernem hernam Hector Hoste zijn dienst als veldwachter, wat de gemoederen verhitte.

In de cafés en op straat ontstonden geregeld twisten en vechtpartijen tussen de aanhangers van de clans De Zutter en Hoste. De plaatselijke brouwerij „De Leeuw” van Arthur Hoste ging zelfs failliet, omdat velen geen „moordenaarsbloed” meer wilden drinken. Op markten en kermis- sen verrijkte „Tamboer” Lionel Bauwens uit Eeklo zich door liedjes te zingen tegen de verdachten.

Op 25 mei 1928 besloot de Brugse raadkamer opnieuw tot niet- vervolging van de drie beschuldigen, maar het openbaar ministerie en de burgerlijke partij tekenden beroep aan. Na een aanvullend onderzoek door rechter Verhelst deed de Kamer van Inbeschuldigingstelling bij het Hof van Beroep te Gent onherroepelijk uitspraak in de zaak Beernem: Oscar Devos werd buiten vervolging gesteld, omdat men aannam dat hij al voor de dramatische feiten het huis van Schepers had verlaten. „Garde” Hoste had zich immers tijdens het onderzoek eens tegenover politie- officier Dubois en twee rijkswachters laten ontvallen: „Oscar was al weg, toen HET GEBEURDE”.

Maar Etienne Schepers en Hector Hoste werden naar het assisenhof verwezen en beschuldigd van vrijwillige doodslag op Hector De Zutter, met het oogmerk te doden. Hun onmiddellijke aanhouding werd bevolen.

Proces

Het Hof van Cassatie te Brussel besloot op 4 maart 1929 dat de zaak van Beernem niet te Brugge, maar te Antwerpen behandeld moest worden. Men ging ervan uit dat de gemoederen in West-Vlaanderen te hevig opgehitst waren, zodat men geen onpartijdige jury meer kon samenstellen.

Op zaterdag 29 juni startte het proces te Antwerpen, waarheen dagelijks een menigte nieuwsgierigen uit West-Vlaanderen met zogenaamde „Beernemtreinen” trokken. Opmerkelijk was dat de akte van beschuldiging, opgesteld door procureur-generaal Ost, niets over de motieven van de misdaad of over het „gekonkel achter de schermen” vermeldde. Ook tijdens het proces werd hierover nauwelijks gerept.

Ondanks de veroordeling van Schepers en Hoste tot 20 jaar dwangarbeid, liet dit proces een bittere nasmaak achter in de mond van velen. Men had de indruk dat de zware straffen het besmeurde blazoen van Vrouwe Justitia wilden witwassen. Maar de sluier rond de geheimzinnige zaken van Beernem werd nooit volledig opgelicht.

Na een interpellatie in de kamer van Victor De Lille – zijn artikels in „t Getrouwe Maldeghem” hadden hem zelfs een verkiezing tot volksvertegenwoordiger opgeleverd – startte het Brugs parket plots vol ijver nieuwe onderzoeken naar de dood van René De Baene en naar de vermiste „Sassen” Dierickx. Maar in 1931 konden die geheimen niet meer ontfaeld worden.

De rode draad

Om een tipje van de sluier rond de geheimzinnige gebeurtenissen te Beernem te kunnen oplichten, dient men de tijdsgeest van dit landelijke dorpje rond de eeuwwisseling te doorgronden. De kasteelheren regeerden er nog als middeleeuwse vorsten. Zij lieten noeste landlieden hun gronden voor een hongerloon ontginnen, terwijl de dochters van hun pachters op het kasteel moesten gaan „dienen"! Sommige heren dachten zelfs de wet naar hun oordeel en belangen te mogen interpreteren. In „Het Dossier Beernem" toont Alfons Ryserhove aan dat deze toestanden de moorden van Beernem mogelijk gemaakt hebben.

Ridder de Vrière, tevens burgemeester, regeerde als een „zonnekoning" over Beernem. Om zijn macht uit te oefenen had hij één bepaalde familie – de Hostes – in bescherming genomen: vader Henri, bijgenaamd de „Katteschietser", was opzichter van de gronden en bossen van de Vrière; de zoon Hector was veldwachter en diens broer Theofiel privé-sekretaris op het kasteel; Alice Hoste was onderwijzeres en gehuwd met gemeentesekretaris Omer Vanhaecke. In feite nam de familie Hoste, in dienst van de Vrière, te Beernem alle openbare posten in beslag.

Zeer bevreemdend was volgens Alfons Ryserhove bij al de „geheimzinnige zaken" telkens het optreden van Ridder de Vrière. Bij al de „moorden" fungeerde hij als een alomtegenwoordig „dramatis personae".

Hoewel alles erop wees dat het lijk in de bossen van Het Aanwijs wel degelijk van d'Udekem d'Acoz was, werd het toch in de burgerlijke stand als „onbekende" geregistreerd. Toen de vrouw van de vermiste „Sassen" Dierickx om hulp kwam, had de burgemeester geen tijd. Het lijk van De Baene was, toen men het wou onderzoeken, „officieel" niet meer op het gemeentekerkhof te vinden.

De nacht van de doodslag op De Zutter werd er vanuit het kasteel druk met het Brugs parket getelefoneerd. Strafte den in de Assisenzaak van juli 1929 enkel de „knechten" en wou men de „meester" sparen? Het is in elk geval duidelijk dat de Vrière zijn veldwachter en familie wou beschermen. Daartoe werden brieven aan magistraten gericht, werd druk uitgeoefend op het gerechtelijk apparaat. Mensen die hadden kunnen spreken, werden bedreigd en documenten werden verdonkeremaand.

Passionele moord

Waarom Ridder de Vrière zijn „lange arm" boven de hoofden van Hoste en Schepers hield is nu – 60 jaar later – nog altijd de prangende vraag. Welke rol had de voormalige burgemeester van Beernem in de drie grote zaken, van d'Udekem, Dierickx en De Zutter?

D'Udekem d'Acoz werd mogelijks het slachtoffer van een passionele moord, misschien met medeweten of op bevel van zijn echtgenote Cécile. De baron zou omgebracht zijn om een „plezier" te doen aan zijn vindergrage vrouw, die er talrijke minnaars op nahield. Volgens dienstmeid Prudence Desmidt werd d'Udekem weggehaald door drie mannen in Duitse uniformen die echter Frans spraken. Aan het verhaal van een duel met de twee „verliefde" Duitse officieren, zoals het Westvlaams Assisenhof in juli 1922 naar voren schoof, werd weinig geloof gehecht door de Beernemnaars.

De kasteelheer werd ontvoerd met de – knalrood geverfde – auto van de afwezige Beernemse edelman Idesbald de Madrid. Hoewel er bossen genoeg waren te Ruddervoorde werd baron d'Udekem toch ondergedolven nabij Het Aanwijs te Beernem. In dit dorp was Ridder de Vrière, die vaak in het gezelschap van de manzieke Cécile gezien werd, hoofd van de politie. Bovendien waren de Duitse officieren op de dag van de verdwijning van d'Udekem al anderhalve maand weg van het domein Lakebos.

Lastige getuige

Jachtwachter Dierickx vormde een eerste kink in de kabel: de „Sassen" had wellicht het dodelijke schot gehoord en de daders het lijk van de baron zien begraven. De brave boswachter was geschokt en maakte een gewetensstrijd door. In vertrouwen ging hij de burgemeester vertellen wat hij gezien had. Praatte hij op een bepaald ogenblik zijn mond voorbij en moest hij als lastige getuige verdwijnen, vooral toen hij opdracht gaf om bomen te snoeien bij Het Aanwijs?...

Het Gents satirisch weekblad „Pierlala" publiceerde op 29 november 1931 hieromtrent de mening van Leon Reynaert, hulpveldwachter te Beernem: „In de bossen toebehorend aan mevrouw Lippens was er een geheime slachterij, waar tijdens de eerste wereldoorlog elke nacht runderen „geblauwd" (= gesmokkeld) werden. Ook Hector De Zutter was één der „blauwers", die geregeld naar het bosje kwam met runderen. Groot was zijn verbijstering toen hij, van achter een boom, de garde Hoste zag loeren met een geweer in de hand. Werktuiglijk volgde Hector De Zutters oog de blik van de veldwachter: in de verte zag hij Dierickx afkomen, die zijn ronde deed".

„Schiet niet!", schreeuwde Hector De Zutter de garde toe, 't is de Sassen, 't zijn geen Duitsers! De ongelukkige Dierickx viel neer, getroffen in de rug. Maar hij was niet dood en huilde luidkeels van de pijn. Toen sprong een sterke kerel. Edmond Anseeuw, vooruit, greep een stok uit een haagkant en sloeg ermee op de hersenen van de jachtwachter tot hij dood was. Dit gebeurde in aanwezigheid van anderen, onder meer Oscar Devos en de nauwelijks 15-jarige Karel Vanhaecke."

Stilzwijgen

Dit verhaal vertelde moeder De Zutter aan Pela Dierickx, de zuster van „Sassen", twee dagen na de moord op haar eigen zoon, met de vermelding: „'t is voor uw broer dat onze Hector gedood werd". Laatstgenoemde kreeg immers tijdens de rampzalige kermisnacht ruzie met veldwachter Hoste over het „geval" Dierickx.

Er ontstond waarschijnlijk een gevecht tussen Hoste en De Zutter, die beresterk was. Wellicht heeft iemand van de aanwezigen ten huize Schepers – Ida Devos, de vrouw van Hoste, die haar man en de vader van haar kinderen bedreigd zag? – toen gevreesd dat De Zutter de veldwachter zou vermoorden en de klauwhamer gegrepen...

Dit kan verklaren waarom Schepers en Hoste na hun veroordeling bleven zweren dat zij onschuldig waren aan de dood van Hector De Zutter en waarom Ida Devos levenslang bleef beweren „dat zij er zeker van was, dat haar man onschuldig was!". Volgens Alfons Ryserhove werden de twee verdachten in de zaak De Zutter solidair veroordeeld om hun stilzwijgen.

René De Baene en Ernest Van Poucke stierven beiden eveneens in duistere omstandigheden. Toevallig (?) waren zij ook mensen die over de moorden van Beernem hun zegje hadden. In de zaak van de verdrinking van Van Poucke werd in elk geval Karel Vanhaecke als mogelijke dader vernoemd; sommige mensen zagen hem die nacht langs het kanaal wegvlugten. Kort daarop, toen het hem te warm werd, vertrok Vanhaecke naar de Verenigde Staten. Werden al die slachtoffers gelijkwideerd omdat ze hun mond voorbijpraatten? En hebben sympathisanten van de clan De Zutter met de terechtstelling van Omer Vanhaecke wraak willen nemen op hun „doodsvijanden", de clan Hoste? Deze beweringen werden alvast nooit bewezen, omdat diegenen die het konden weten, halsstarrig bleven zwijgen.

Bronnen: A. Ryserhove: „De geheimzinnige zaken van Beernem" (1981), „Het proces Beernem" (1984), „Dossier Beernem" (1986).

Tekst:
Stefan Vankerkhoven
Foto's:
Fernand Proot

BRT-TV start met de monsterproduktie 'De bossen van Vlaanderen'

Eigen produkties slaan het best aan bij de Vlaamse kijkers. De Top-10 van de kijkcijfers is er steevast mee gevuld. Ook bij de BRT weet men dat en wil men inspanningen doen om het publiek te binden. Meer dan 200 figuranten, ongeveer 128 rollen, minstens zestig lokaties, bijna 130 draaidagen verspreid over één jaar: dat zijn de ingrediënten van de nieuwe tv-reeks 'De bossen van Vlaanderen' die nu al wordt omschreven als de monsterproduktie in de BRT-programmatie.

'De zaak werd nooit opgehelderd'

Deze week eindigt de eerste opnameperiode van 'De bossen van Vlaanderen'. De volgende opnamen vinden van maart tot juli '90 en in oktober '90 plaats. Nu al is gebleken dat de tv-serie bijzonder moeilijk tot stand zal komen.

'Vooral onze medewerkers die instaan voor de make-up en kledij hebben de handen meer dan vol', zegt opnameleider Johnny De Lancker. 'Omdat de serie gesitueerd is tussen 1913 en 1944, moeten de meer dan honderd personages konstant een gedaanteverwisseling ondergaan. Afhankelijk van de draaidag zien ze er twintig of vijftig jaar uit. Dat zorgt voor heel wat problemen bij de planning. Bovendien was het een hele heksentoer om de 128 sprekende rollen samen op de set te krijgen. Al de acteurs hebben immers nog andere beroepsactiviteiten waar we rekening mee moeten houden.'

Voor de belangrijkste rollen wordt er een beroep gedaan op steracteurs zoals Jo De Meyere, Frank Aendenboom, Ingrid Devos en Hans Rooyaerts.

Het gaat om een waar gebeurd verhaal dat in Vlaanderen gekend is als de legendarische moorden van Beernem. Om overlevenden en verwanten niet tegen de borst te stuiten, werd het scenario 'geromantiseerd' en werden er fictieve namen gebruikt.

Het toeval wil dat één van de eerste opnamen in Beernem plaatsvond: twee houthakkers ontdekken in een verlaten bos het lijk van een hooggeplaatst persoon. Hun ontdekking zorgt voor een kettingreactie van moorden en onpure praktijken die zich rond de hoofdpersoon, de toenmalige burgemeester van Beernem, afspeelt.

'De hele zaak zorgde destijds voor heel wat ophef omdat de burgemeester die toen over het dorp met ijzeren hand regeerde, van adel was. Hij was een onecht maar erkend kind van koning Leopold II. Op die manier kon hem niet veel gebeuren. De onderzoeksrechter die zich met de moorden bezighield, was bovendien zijn schoon-

zoon. Op die manier werd de zaak nooit tot op het bot opgehelderd. Een paar handlangers van de burgemeester werden door de rechtbank schuldig bevonden en tot twintig jaar dwangarbeid veroordeeld maar uiteindelijk kwamen ze al na één of twee jaar vrij. De serie zal moeten aantonen hoe dat allemaal mogelijk was.'

Om zich grondig voor te bereiden op de serie kregen de acteurs een lezing over de moorden te horen. Die werd gegeven door Van Ryserhove, de schrijver van twee boeken over de zaak. Van Ryserhove raakte des-

Frank Aendenboom speelt in 'De bossen van Vlaanderen' de rol van de adellijke burgemeester, die waarschijnlijk een aantal moorden op zijn geweten heeft.

tijds trouwens bekend als de 'oplosser van het mysterie van Beernem' omdat hij er zijn levenswerk van had gemaakt de ware toedracht van de moorden uit te zoeken. Overal in het land gaf hij lezingen met zijn visie op de zaak. Zijn bekendheid kon hij nadien verzilveren door op te komen bij verkiezingen en zelfs parlamentslid te worden. Zijn boeken vormen uiteindelijk de basis voor het scenario, dat door Rudi Geldof (bekend van 'Klein Londen, klein Berlijn') werd geschreven. De zesdelige serie komt ten vroegste in '91 op het BRT-scherm. (h.l.)

Frank Aendenboom en Hans Rooyaerts worden door het make-upteam onder handen genomen.

De start van de serie en aanleiding tot de hele zaak: acteurs Hugo Danckaert en Rudi Delhem vinden het eerste lijk.

Rudy Geldhof schreef nieuw tv-feuilleton

Moorden van Beernem worden „Bossen van Vlaanderen”

De moorden van Beernem : zelden heeft een reeks van opeenvolgende misdaden zoveel emoties doen oplaaien als deze vergripen. Er kan dan ook met grote zekerheid worden voorspeld dat er van maart 1991 af gretig zal worden gekeken, want dan start de BRT met een feuilleton dat deze bewogen gebeurtenissen als basis heeft. Auteur van de serie is Bruggeling Rudy Geldhof, die kijkend Vlaanderen onlangs reeds op „Klein Londen, Klein Berlijn” trakteerde. Maandag jl. starten de opnamen van het nieuw tv-mengelwerk, waarover Rudy Geldhof zelf op onze pagina „Mikpunt” reeds tekst en uitleg geeft, alsmede verklapt wie er wie is in het feuilleton.

Rudy Geldhof : „Niet alleen in Beernem zal men geboeid kijken...” (Foto F. Proot)

Opnamen nieuw tv-feuilleton deze week gestart

Moorden van Beernem

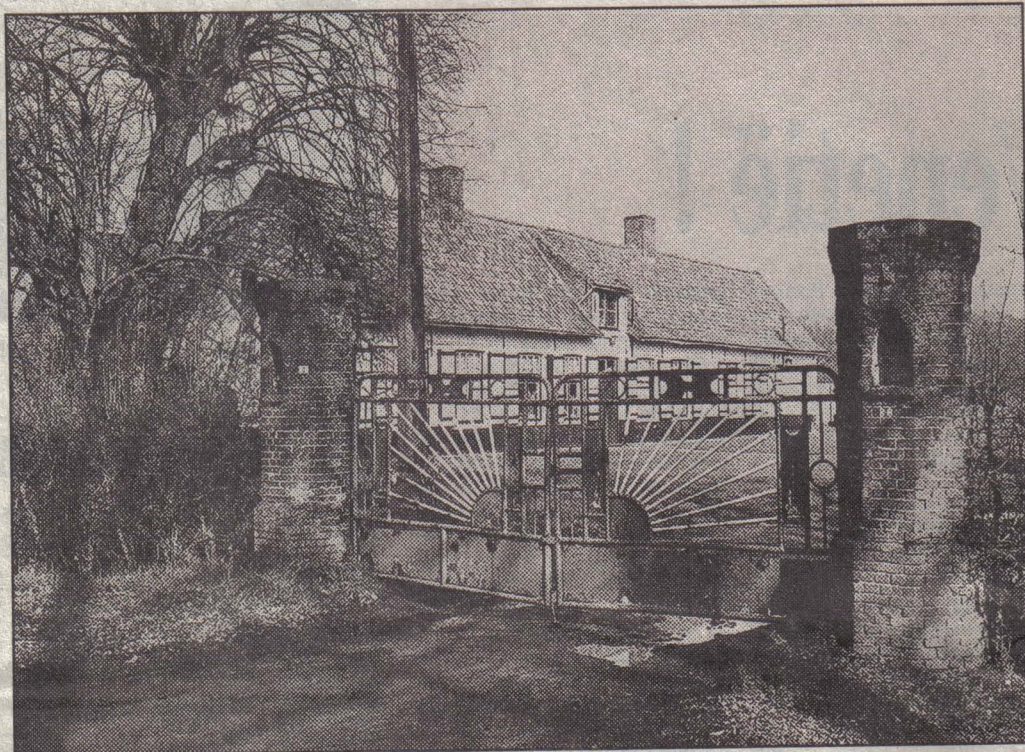
worden „Bossen van Vlaanderen”

Het begon allemaal op 25 mei 1915 toen kasteelheer Henri d'Udekem d'Acoz uit zijn domein Lakebos te Ruddervoorde verdween en zijn levenloos lichaam zo'n drie maanden later te Beernem werd teruggevonden, en het eindigde ruim tien jaar later toen het lijk van de Beernemse landbouwerszoon Hector De Zutter nabij de Moerbrug te Oostkamp werd opgevestigd. Ook tussennin bleven de emoties in het Beernemse hoog opvlammen middels nog enkele andere mysterieuze verdwijningen en op z'n minst verdachte overlijdens.

Al deze tumultueuze en dramatische gebeurtenissen worden sedertdien geklasseerd onder eenzelfde noemer: de moorden van Beernem, een opeenvolging van geheimzinnige feiten die nauwelijks of niet (volledig) opgehelderd geraakten, en de gemoedren des te meer beroerden omdat zowel de hoge adel als simpele stervelingen er op een of andere manier moeten bij betrokken geweest zijn.

En laat nu over al deze, vaak gruwelijke feiten bijna driekwart eeuw gepasseerd zijn, in Beernem en ook ver erbuiten wil men wel nog eens nakaarten over deze authentieke thriller, want zolang niet alle vraagtekens errond zijn gewegewist, blijft er ruimte voor gissingen, veronderstellingen en al dan niet sterke verhalen. Geef toe, er is vaak minder aanleiding tot een pittig gesprekje.

Over zowat anderhalf jaar zullen al die sterke stories allicht weer worden afgestoft, want dan programmeert de BRT-televisie een nieuw zesdelig feuilleton over, jawel, de moorden van Beernem. De auteur van het tv-mengelwerk is Bruggeling Rudy Geldhof, die ons onlangs reeds op dezelfde BRT (en nadien ook op de TROS) op de suksesreeks „Klein Londen, Klein Berlijn” trakteerde. Maandag jl. werden (in het Oostvlaamse Zaffelare) de allereerste tafereelen van deze nieuwe tv-reeks ingeblikt.

De hofstede Reygerloo te Beernem: na de kermis van november 1926 kwam landbouwerszoon Hector De Zutter er nooit meer terug. Na een proces dat drie jaar later voor het assisenhof van Antwerpen werd gevoerd, werden twee personen veroordeeld die echter steevast volhielden onschuldig te zijn. Een en ander valt eerlang opnieuw te beleven in het tv-feuilleton „De bossen van Vlaanderen”. (Foto F. Proot)

Tweede keer, goede keer

De moorden van Beernem prikkelden reeds eerder de inspiratie van enkele BRT-mensen. Dat leidde toen tot concrete plannen voor een aflevering van de destijds erg populaire procesreeks „Beschuldigde, sta op...”, maar zover zou het uiteindelijk nooit komen.

Hoe dan ook, dit keer bleven dergelijke obstakels blijkbaar achterwege, al zullen - dixit Rudy Geldhof „om veiligheidsredenen” - de authentieke feiten, of althans datgene wat er met volstrekte zekerheid daarover geweten is, niet direkt integraal worden gerekonstrueerd.

Rudy Geldhof: „Om te beginnen zal de reeks niét *De moorden van Beernem* heten, maar meer dan vermoedelijk *De bossen van Vlaanderen*; dat is momenteel alvast de werktitel. Dat gebeurde om verschillende redenen: de ervaring heeft immers geleerd dat een tv-reeks die op één bepaalde lokalisatie wordt toegespitst, in die bepaalde regio natuurlijk erg hoog scoort bij de kijkers, maar in andere streken van het Vlaamse land minder tot de verbeelding spreekt.”

„Voorts hebben wij het verhaal ook niet zo strikt willen lokalizeren uit een soort piëteit tegenover de nabestaanden van de betrokkenen, want die zijn er hoe dan ook nog altijd. De moorden van Beernem hebben immers zo'n sterke emoties losgewoeld, dat er eigenlijk weinig nodig is om die opnieuw aan te wakkeren, en dat kan nooit de bedoeling van een tv-feuilleton zijn. Ja, we hebben onszelf inderdaad voor een stukje willen indekken. Daarom hebben

De Bossen van Vlaanderen

wij alle dramatisch personae ook *herdoopt*. Namen als De Lille, de Vrière, De Zutter enz. worden door andere namen vervangen..."

"Overigens volgen wij de autentieke geschiedenis evenmin op de voet. Het gaat hier weliswaar om vaak bijzonder dramatische gebeurtenissen, maar dat wil niet zeggen dat je ook een dramatisch geladen feuilleton krijgt als je de feiten simpelweg chronologisch verfilmt. De basisgegevens worden wel behouden, maar omwille van dramatische redenen worden ze met fictie aangevuld, en soms ook in een andere volgorde geplaatst. Een cruciale figuur als De Lille bv., die zich destijds pas enige jaren na de eerste moord in de debatten mengde, wordt in het feuilleton van in het begin al ten tonele gevoerd."

"Al met al is *De bossen van Vlaanderen* nog niet zo'n kwade titel voor het feuilleton, want in de Beernemse affaire speelden de bossen immers een erg belangrijke rol."

"Een en ander heeft alvast niet belet dat wij tot een m.i. zeer stevig scenario kwamen, vol spanningselementen die oordeelkundig over de zes afleveringen konden worden opgebouwd, met rake typering en met veel sfeerschepping. Met *Klein Londen*, *Klein Berlijn* hielden wij destijds iedere zondagavond zo'n 2 miljoen kijkers voor de buis. We maken ons sterk dat het er met *De bossen van Vlaanderen* nauwelijks minder zullen zijn, integendeel. Ik heb ontzettend hard gewerkt aan het script, en ook bijzonder veel tijd uitgetrokken voor de research, waarbij Alfons Ryserhove uit Knesselare natuurlijk een onvervangbare hulp was."

"Voor een auteur is het bij een tv-feuilleton, in tegenstelling tot een toneelstuk, altijd moeilijk om de directe respons van het publiek te meten. Een waardemeter zijn hier echter de reacties van de vertolkers na eerste lezing van het script. Welnu, die waren alvast laaiend entoesiast en dat sterkt mij natuurlijk in mijn overtuiging dat we opnieuw naar een steengoed feuilleton gaan."

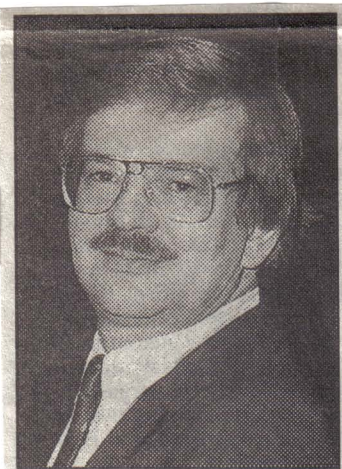
Decor

Allicht tot ontgoocheling van de lokale bevolking zal slechts een klein gedeelte van „De bossen van Vlaanderen” effectief in Beernem worden gefilmd. Opnames in de dorpskom bleken immers onmogelijk omdat het er meestal té druk is en de bebouwing ook te modern aandoet.

„Het vinden van een passend decor voor een verhaal dat zich in de twintiger jaren afspeelt is ontzettend moeilijk geworden; je moet eigenlijk een dorpskom hebben waar de tijd is blijven stilstaan en er dus nog niet op elke hoek van de straat een bankfiliaal staat. Uiteindelijk hebben wij dat in het landelijke Leisele aangetroffen,” aldus Rudy Geldhof.

De filmploeg laat Beernem evenwel niet helemaal links liggen, want enkele belangrijke sekwenties zullen op film worden vastgelegd in het provinciaal domein Bulskampveld, terwijl de camera's voorts ook zullen worden neergepoot in het kasteel van Loppem (dat moet fungeren als de woonst van de Beernemse burgemeester de Vrière) en het Hotel Die Swaene te Brugge (waar de vroegere Storiezolder zal worden ingericht als schildersatelier voor Cécile van Outryve).

Voor het huis van De Lille keek men aanvankelijk in Maldegem zelf uit, maar ook hier moest noodgedwongen naar andere oorden worden uitgeweken. Uiteindelijk werd de passende woonst in Houthem bij Veurne gevonden. Tenslotte zal ook nog een reeks opnames in enkele landelijke Oostvlaamse gemeenten plaatshebben, o.m. in Zaffelare, waar maandag jl. overigens de eerste taferelen werden ingeblikt.

Jo Demeyere
(Foto Arca)

wie is wie ?

Naar vast gebruik in BRT-feuilletons zullen ook in „De bossen van Vlaanderen” enkele gekende gezichten aantreden, al zorgden Rudy Geldhof en regisseur Mark Lybaert, een geboren Bruggeling die in Gistel woont, er voor dat ook Brugs talent bijtijds in beeld zal verschijnen.

De hoofdrollen worden vertolkt door Jo Demeyere (Victor De Lille) en Frank Aendenboom (Etienne de Vrière). Andere belangrijke vertolkers zijn Dora Van der Groen (gravin Lippens), Ugo Prinsen (Henri d'Udekem d'Acoz), Hans Royaards (Theofiel Hoste), Arnold Willems (vader Hoste), Ingrid De Vos (Cécile van Outryve), Lucas Van den Eynde (Hector De Zutter), Veerle Wyffels (moeder De Zutter), Bob De Moor („Sassen” Dierickx), Erna Palsterman (vrouw Dierickx), Wim Danckaert (René De Baene), Piet Balfoort (baron de Madrid), Jef Burm (vader Tamboer) en Wim Roothoof (Ernest Van Poucke).

Nevenrollen, die niet zelden echter groot belang hebben in de ontwikkeling van het verhaal, zijn uitbesteed aan Bruggelingen zoals Rita Lommée, Dominiek „Nu of Nooit” Berten, Marc Mosar en Hedwig Verleyen. Voort de figuratie zal vooral worden gerekruteerd uit de rangen van de toneelvereniging „Kunst Adelt”, terwijl Rudy Geldhofs zoon Rudolf eveneens van de partij zal zijn.

Prins Karel

De opnames van „De bossen van Vlaanderen” zullen om en bij de 120 draaidagen in beslag nemen en worden afgewerkt in drie fasen die parallel lopen met de jaargetijden herfst, zomer en winter.

Het budget belooft circa 30 miljoen fr., de vaste kosten (van o.m. het BRT-personeel) niet inbegrepen. Destijds werd „Klein Londen, Klein Berlijn” met een gelijkaardig budget gerealiseerd. De uitzending van het feuilleton tenslotte staat geprogrammeerd voor zes opeenvolgende zondagen vanaf begin maart 1991.

Intussen is auteur Rudy Geldhof opnieuw al bezig met het verzamelen van materiaal voor nog een tv-feuilleton. Wat het precies wordt is momenteel nog erg vaag, maar een zaak staat wel al vast, nl. dat het verhaal zich in de vijftiger jaren zal afspelen.

„Het is een periode waarin de samenleving de laatste sporen van de oorlog uitwiste en zich tegelijk opmaakte voor de gouden *sixties*, een periode dus waarin van alles gebeurde. Het wordt een uitdaging die mij bijzonder aantrekt, ook al omdat het mijn eigen adolescententijd is,” aldus Geldhof, die eerst evenwel nog alle aandacht moet toespitsen op een nieuw toneelstuk, want die oude liefde heeft hij natuurlijk nog niet afgezworen.

Het wordt een „verkapt monoloog” met één hoofdvertolker (die Piet Balfoort wordt) en een bescheiden nevenrol over de figuur van Prins Karel.

„De figuur van Prins Karel heeft mij steeds geïntrigeerd en naarmate ik thans her en der getuigenissen over de prins-regent krijg doorgespeeld, wordt de man zo mogelijk nog boeiender. Ja, het toneelstuk zou wel eens stof kunnen doen opwaaien,” mijmert Geldhof.

Eerlang afspraak daàrvoor in de Korre of bij Arca, want dat moet nog definitief worden uitgemaakt. (Hedwig Dacquín)

Nieuw tv-feuilleton door Rudy Geldhof

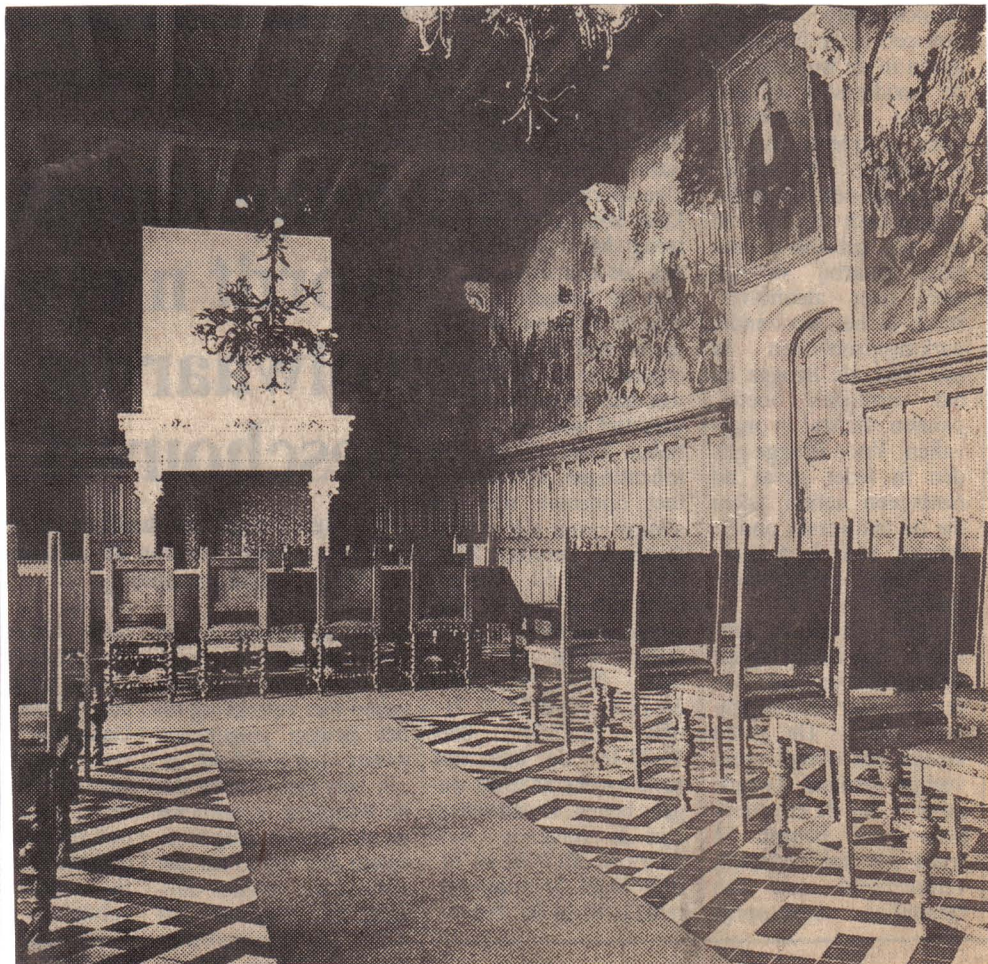
Moorden

van Beernem

Op 25 mei 1915 verdween kasteelheer Henri d'Udekem d'Acoz uit zijn domein Lakebos te Ruddervoorde. Drie maanden later werd zijn lijk teruggevonden te Beernem. Daarmee startte een opeenvolging van geheimzinnige feiten, die geklasseerd werden onder de noemer „De moorden van Beernem”.

Ondertussen zijn zowat driekwart eeuw over deze vaak gruwelijke feiten gepasseerd, maar niet enkel in Beernem wil men wel nog eens na-kaarten over deze autentieke thriller, want zolang niet alle vraagtekens errond zijn weggewist blijft er ruimte voor gissingen en sterke verhalen. Bruggeling Rudy Geldhof, die ook al tekende voor „Klein Lon-

den, Klein Berlijn”, schreef het scenario voor een zesdelig tv-feuilleton dat voornoemde feiten zal reconstrueren onder de titel „Bossen van Vlaanderen”, en vanaf maart 1991 door de BRT zal uitgezonden worden. Bij gelegenheid van de eerste opnamen ging het **Brugsch Handelsblad** eens poolshoogte nemen.

In de raadsaal van het Beernemse gemeentehuis prijken schilderijen van een dochter van burgemeester ridder de Vrière: zij beelden de Slag om het Beverhoutsveld uit, maar verwijzen ook naar de „middeleeuwse” opvattingen van deze kasteelheer, waarrond veel te doen was ten tijde van de „Moorden van Beernem”. (Foto F. Proot)

BRT-reeks „Made in Vlaanderen”

Veel fictie van eigen bodem

Tot in april kan je op de BRT-televisie elke zondagavond terecht voor een stevige portie Vlaams drama. Bewerkingen van bestaande literaire hoogvliegers (bijv. „Het spook van Monniksveer” met Frank Dingenen en Hilde Heijnen op 12 nov.), opnamen van toneelvoorstellingen (bijv. „Rosalie Niemand” van het NTG op 19 nov.), speciaal voor televisie geschreven stukken (men is bijv. bezig met „De bossen van Vlaanderen”, gebaseerd op de moorden van Beernem) en samenwerkingen met filmprodukties (bijv. „De collega's maken de brug” op 31 dec.) wisselen elkaar af. De dienst drama heeft een puik schema voor de kijker. Drama, zegt u. Begrijp het echter in de puur-Griekse en originele zin van het woord: handeling. Want ook reeksen als „De Collega's”, „Het Pleintje”, „Slissen en Cesar”, „Paradijsvogels” én „Langs de Kade” kregen de handtekening van de BRT-dienst drama. Veel zaken zijn overigens in voorbereiding voor de komende televisie seizoenen want de produktietermijnen voor dergelijke stukken zijn vaak heel lang. Noteer nu al dat men ook een serie over Kongo aan het schrijven is: het wordt een gedramatiseerd verhaal over het leven van onze mensen in de kolonie. Wellicht in 1992, misschien pas in 1993 op de buis. Ook Jan Matteredne en Pierre Platteau zetten momenteel één en ander op papier. „De behoefte aan werk van eigen bodem is een zeer duidelijke en afgetekende zaak. Daarop moeten we zoveel mogelijk inspelen”, stelt Frans Puttemans, produktieleider van de Dienst Drama heel duidelijk.

— De Dienst Drama heeft met de Made in Vlaanderen-reeks blijkbaar het paradepaardje van de BRT in huis? Is dit in de strijd met VTM nu een absolute troefkaart?

Frans: „Vriendelijk van u om de vraag zo te stellen, maar er zit ook een stuk waarheid in. Binnen ons werk hebben we de gelegenheid om vanuit onze Vlaamse kultuur, leefwereld en beschaving een aantal verhalen te presenteren. Dat zijn uiteraard mogelijkheden die wij als steunpunt voor de BRT zeker en vast uitspelen. Dat is voor een stuk onze opdracht en onze verantwoordelijkheid. Fictie is binnen de omroep in het algemeen en binnen de BRT in het bijzonder één van de paradepaarden. Nee, ik kies een verkeerd woord want er moet hard aan gewerkt worden met weinig middelen. Wel is het één van de steunpunten, de vlaggemasten, de boegbeelden. Dat proberen we waar te maken.”

Produktieleider van de dienst Drama, Frans Puttemans brengt tot eind april elke zondagavond een flinke portie Vlaams drama.

— Hoe selecteren jullie de te verfilmen werken?

Frans: „Zowel in „De Kapersbrief” als in „Het spook van Monniksveer” vallen we terug op een boek maar de meeste van die zaken zijn rechtstreeks voor televisie geschreven: *Langs de Kade*, *Klein Londen Klein Berlijn* en *De Brandweer* zijn geen bewerkingen van bestaande boeken. Ook *Het landhuis* (najaar) is een origineel televisiescenario. We proberen dat zoveel mogelijk te brengen.”

— De mensen, dus ook de Vlamingen, lezen minder. Beeldjes kijken is eenvoudiger. Jullie hoeven dan toch niet bang zijn bestaande literatuur te verfilmen. Of gaan daarmee andere moeilijkheden gepaard?

Frans: „De grote literatuur is over het algemeen minder voor televisie geschikt. Ik vind dat er zo-

veel verloren gaat. In televisie heb je twee middelen: beeld en taal (dialoog, gesprek). Al de innerlijkheid, de psychologie verlies je. De echte literatuur is veel rijker dan wat we via beeld en taal kunnen weergeven. Het is nog maar zelden gebeurd dat de filmbewerking van een literair werk voldeed voor de mensen die het boek kenden. Het boek blijft bij de meeste mensen het meest waardevolle. Dat is een algemeen verschijnsel.”

„Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er geen materiaal in zit dat we kunnen gebruiken. Uiteraard proberen we op de voet te volgen wat er verschijnt. Nu leven we niet in de grootste periode van het verhaal. De literatuur is een beetje zijn eigen weg gegaan, ook structureel heeft het een heel andere weg gekozen. Het verhaal om het verhaal, zoals we kennen uit onze klassieke vertellers, is er vandaag veel minder bij. Het is niet zo eenvoudig literatuur om te buigen naar goede televisie. Omdat televisie zich meer en meer binnen drama en fictie in een soort autonomie gaat ontwikkelen, is het directe schrijven voor televisie ook een vak geworden. Dat stimuleren wij zo veel mogelijk. Rudy Geldof is daarvan een typisch voorbeeld: hij heeft nu bijvoorbeeld „De bossen van Vlaanderen” geschreven.”

— Kan er naar een Europese samenwerking gestreefd worden?

Frans: „Die hele Europese samenwerking zit in grote ontwikkeling. Er zijn bijna dagelijks nieuwe initiatieven om de Europese samenhang te bevorderen. *Klein Londen*, *Klein Berlijn* werd door Nederland al uitgezonden. Ik vermoed wel dat die reeks op de markt nog iets kan betekenen, wel een paar keer zal verkocht geraken. Nu

denken we veel meer aan co-producties in Europa. Zo hebben we het Van Gogh-project met de NOS. Ook proberen we zoveel mogelijk met Zwitserland en de RTBF samen te werken."

— Kunnen wij in de Lage Landen ook soap-series maken? Ik denk hierbij aan de voorbeelden niet alleen uit Amerika maar ook al uit Australië en Japan. Frans:

„Dat zouden we ook wel kunnen maar dan zouden we ons alleen daarmee moeten bezig houden. Daarvan heb ik persoonlijk een beetje last. Die langlopende series zoals *Dallas*, *Dynasty*, *Neighbours* of *Sons and Daughters* zijn commerciële producten en zijn als zodanig ook opgevat. Wij houden het liever bij het creëren van Vlaamse dramaturgie met een zo groot mogelijke verscheidenheid. Zo kunnen we meer aspecten van onze achtergrond aanboren: *De Schietspoeldynastie* in de textielindustrie. *Het*

spook van Monniksveer op de boten, *Het Landhuis* in het Leuvense studentenmilieu... Dat is een rijkdom op zichzelf waarachter we blijven staan! Naar ons gevoel is dat qua aanbod belangrijker dan één langlopende reeks van 278 afleveringen waarnaast niks anders meer mogelijk is. Aan reeksen in de aard van *Het Pleintje* blijven we wel bestendig denken en het afwisselen met onze enkelvoudige stukken. Maar ook zo'n reeks is in drie seizoenen gemaakt, 3 X 13, om het precies mogelijk te maken nog andere zaken op te nemen. Wat *De Kollega's* of *De heren van Zichem* ook betekenen, dat is niet voldoende als waaier van producties die we de Vlaamse kijker moeten bieden."

— Hoe kijkt U naar VTM-producties als een Bomp of een Benidorm?

Frans: „Dat zit in de politiek die VTM ook moet volgen. Zij zoeken uiteraard naar het gemakkelijk toegankelijke en lichtvoetige werk van eigen bodem. Momenteel zijn het adaptaties van het volkstoneel in Antwerpen. Dat is een optie die mij waardevol maar toch ook iets te éénzijdig lijkt. Het mag natuurlijk plezant en leuk zijn maar dat is maar één aspect van de Vlaamse dramaturgie."

Tekst: Peter Rossel

Foto's: Edwin Blomme

De schietspoeldynastie

Zondagavond 29 oktober brengt de BRT-televisie om 20 u.15 in het kader van *Made in Vlaanderen* „de Schietspoeldynastie", een stuk dat zich afspeelt in Ronse en gebaseerd is op het werk van journalist Stef Van Caeneghem. Voor deze drama-film bewerkte de auteur, zelf een Ronsenaar, zijn literair debuut „Zonde van Nini" (1986) tot een scenario. De regie hiervan ligt in handen van Gistelnaar Marc Lybaert. We vroegen beiden naar hun ervaringen.

In het verhaal ziet men scènes uit het leven van Dees, een jongen van twaalf, zontje van een gestorven textielabrikant in Ronse, die als getuige bij gesprekken die de volwassenen voeren, het faillissement van de fabriek en de teloorgang van de textielindustrie meemaakt. We schrijven Ronse anno 1963. Dank zij de opvang en kameraadschap van de meid Emilie en zijn grootvader ontgroeit Dees zijn puberteit en kan hij dit proces verwerken.

— Waarom heb je het perspectief van de dertienjarige jongen gekozen? Is dat een ideale manier om de wereld van de volwassenen te ontluisteren?

Stef Van Caeneghem: „Ik denk dat niets zo onverbiddelijk is als het observeren van een wereld door de ogen van een kind van dertien, dat heel onbevangen en ook erg receptief is. Het observeert veel en denkt er het zijne van. In het boek heb ik meer gekozen voor een jaar, 1963, geobserveerd door dat kind. Dat liep toevallig samen met de leeftijd van twaalf, dertien jaar die ik toen

had. 1963 is de limiet van een periode, daarna werd alles anders. Als je dat door een kind laat observeren, ben je streng en onverbiddelijk."

De regie van „De schietspoeldynastie" gebeurde door Marc Lybaert, een 32-jarige Gistelnaar met heel wat theaterervaring (*Malpertuis*, *De Kelk*, *Arca*,...). Ook heeft hij nog teaterkursussen gegeven, o.m. in *Moritoen-Brugge* en in de beginjaren van *Het Oostends Werkteater*. Sinds vorig jaar is hij vast als regisseur bij de BRT verbonden. Bij „Klein Londen, Klein Berlijn" werkte hij nog als regie-assistent, voor „De Kleine Roder" en „Villa des Roses" (onlangs nog op de Nederlandse buis te zien) deed hij de regie.

Marc Lybaert: „Deze week beginnen we met de verfilming van

een nieuw project, *De bossen van Vlaanderen*, geschreven door Bruggeling Marc Geldof. Het is een fictief verhaal, gebaseerd op historische feiten. Voor de boerderij-opnamen trekken we naar het Oostvlaamse Zaffelare, voor de bossen uiteraard naar Beernem en Oedelem terwijl we begin volgend jaar in Leisele filmen omdat we daar nog, mits enige aanpassing, een dorpskern vinden in kasseien zoals in 1913-1914. Zes afleveringen zijn voorlopig gepland, vermoedelijk voor uitzending in het najaar van 1991. Bij de 118 rollen vinden we o.m. ook Frank Aendenboom, Jo De Meyere, Ingrid De Vos, Doris Van Caeneghem en Veerle Weyfels."

(P.R.)

Marc Lybaert, hier naast de jeugdige Kenneth Debacker die in „De schietspoeldynastie" de nooitrol vertolkt, trok na zijn studies aan het Onze-Lieve-Vrouwecollege van Assebroek naar het RITCS te Brussel. Als regisseur is hij sinds 1988 vast aan de BRT verbonden.

(PR - foto Edwin Blomme)

Opnamen nieuw tv-feuilleton volop bezig

Gekonkelfoes op zolder

U hoeft nog even te wachten vooraleer het nieuwe tv-feuilleton over de moorden van Beernem, dat veiligheidshalve in „De bossen van Vlaanderen” werd herdoopt, op het scherm komt. Wij daarentegen mochten al een stukje sfeer proeven, want de opnamen voor deze nieuwe tv-serie van Rudy Geldhof zijn intussen volop aan de gang. Zo werd afgelopen week in het domein Bulkskampveld te Beernem de moord op „Sassen” Dierickx verfilmd. In het gewezen zolderatelier van de Brugse kunstschilder Storie (momenteel Hotel Die Swaene) langs de Groene Rei werd een iets intiemer tafereeltje vastgelegd : een poetsvrouw (Cécile Rigolle), die zowat de inkarnatie is van de Vox Populi van Beernem, fluistert er tegen een metgezellin (Doris Van Caneghem) over de mysterieuze misdaden in Beernem, terwijl de vrouw des huizes (Ingrid De Vos), voor wie de moordenaar geen onbekende is, stiekem meeluistert. Gekonkelfoes op zolder dus... (Foto F. Proot)

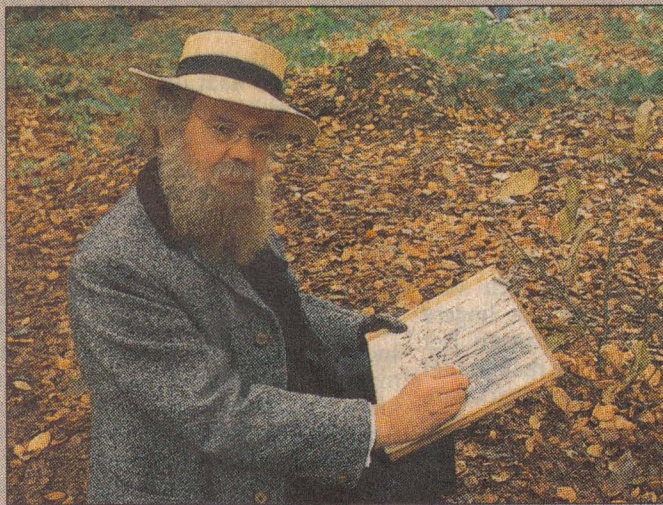
„Moorden van Beernem”

vormen de ruggegraat

voor nieuwe BRT-reeks

Maar het mysterie blijft in de zesdelige serie overeind

KULTUUR

Jo De Meyere als journalist op zoek naar de waarheid van de moorden. (Foto Paul Van den Abeele)

Thriller in Bossen van Vlaanderen

In Beernem draaide de BRT gisteren de sleutelfragmenten van de serie „De Bossen van Vlaanderen”. Basis voor deze zes afleveringen tellende thriller vormen de beruchte moorden van Beernem tussen 1915 en 1944. Jo De Meyere vertolkt de rol van Constant Reynaert, een journalist die het opneemt tegen de onnipotente adel. De reeks komt op het scherm in 1991.

BEERNEM — „De Bossen van Vlaanderen” wordt de opvolger van de BRT-serie „Klein Londen, Klein Berlijn”. De nieuwe reeks is gestoeld op een authentiek gegeven dat met de nodige omzichtigheid werd behandeld. Het gaat immers om de beruchte moorden van Beernem. In en rond de Westvlaamse gemeente zijn die nog lang niet vergeten. Vandaar dat het oorspronkelijke scenario van Rudy Geldhof de ware gebeurtenissen enkel als leidraad behoudt. Het mysterie rond de moorden blijft in de serie eveneens overeind.

Tussen 1915 en 1944 werd Beernem gekonfronteerd met een resem geheimzinnige moorden. Iedereen was het erover eens dat een baron er iets mee te maken had en dat het om afrekeningen ging in een tweestrijd tussen de adel en het opkomende socialisme. Voor de rechtbank in Antwerpen werden twee mensen veroordeeld maar niemand durft er de hand voor in het vuur steken dat juist die twee de ware schuldigen waren.

De moorden vormen vandaag in Beernem nog altijd stof tot discussie. Nazaten van de betrokkenen blijven in clans verdeeld. De „waarheid” is nooit achterhaald. Wie iets weet, zwijgt. Toen de BRT 25 jaar geleden over de hele affaire een aflevering van „Beschuldigde Sta Op” wou produceren, was de tegenstand

zo groot dat de initiatiefnemers hun plannen opborgden. Ook de productie van „De Bossen van Vlaanderen” diende nog met allerlei factoren rekening te houden.

Een anekdotisch voorbeeld uit de voorbereiding van de serie typeert de hele sfeer. De makers namen contact met een gemeentesekretaris, op zoek naar meer details. Het antwoord sprak boekdelen: „Ik weet wie er bij de laatste moord betrokken was maar ik ga het u niet zeggen want dan lig ik binnen veertien dagen ook onder de zoden”.

Dit alles om te zeggen dat scenarioschrijver Rudy Geldhof glibberige paden betreedt. Hij is de laatste om dat te ontkennen. Daarom bewerkte hij het hele gegeven tot een fictief verhaal dat slechts verwijst naar de Beernemse geschiedenis. „Zes moorden vormen een te banaal onderwerp om zes uren televisie aan te wijden”, merkt hij op. Hij voegt eraan toe dat het geenszins zijn bedoeling was in de voetsporen van Maurice De Wilde te treden. De reeks wordt evenmin een doku-drama.

Het verhaal is dus fictie met een basis van realiteit. De twist tussen de twee hoofdpersonages vormt slechts een ruggegraat voor het ophangen van een beeld van Vlaanderen tussen de twee wereldoorlogen: het opkomende socialisme, de ontluikende Vlaamse beweging, de botsingen tussen hogere en lagere classes, tussen het volk en de adel. Tegen die achtergrond situeert Geldhof de zes moorden die op hun beurt het decor vormen voor andere elementen: passionele liefdesgeschiedenissen, sensatiebeluste volkszangers, levensgenieters en filozofen, de

Ridder Frank Aendenboom en journalist Jo De Meyere vormen de voornaamste figuren in de nieuwe reeks. (Foto Paul Van den Abeele)

gewone mens.

Rode draad in het verhaal is de strijd tussen ridder Joseph de Bellincourt (Frank Aendenboom) en Constant Reynaert (Jo De Meyere), hoofdsteller van een plaatselijke krant. Zij dragen het verhaal, dat op dezelfde manier eindigt als de reali-

teit: alles blijft een mysterie en de kijker moet zelf maar uitmaken wat er nu werkelijk is gebeurd.

De sleutelpassages zijn gisteren al opgenomen op (of vlakbij) de plaats waar de echte geschiedenis werd geschreven: in Beernem en meer bepaald het huidige domein Lippens-

goed-Bulskampveld. De produktie telt 115 opnamedagen en is pas in 1991 voltooid. De kostprijs wordt geschat op tien miljoen frank per aflevering of zestig miljoen frank voor de hele reeks. „De Bossen van Vlaanderen” komt vermoedelijk eind 1991 op het scherm. (MVW)

ZESDELIGE TV-REEKS IN '91 OP HET SCHERM

MYSTERIEUZE MOORDEN IN DE BOSSEN VAN VLAANDEREN

In juli 1944 viel gemeentesecretaris Omer Vanhaecke als zevende slachtoffer in een reeks van raadselachtige moorden in Beernem. Moorden waarvan de eerste, die op baron Henri d'Udekem d'Acoz, van 25 mei 1915 dateerde. Moorden die ruim 40 jaar het grootste mysterie uit de geschiedenis van de Belgische misdaad zouden blijven, tot ze in 1986 door inspecteur Alfons Ryserhove werden ontraadseld. Vast staat dat in Beernem de geschiedenis met bloed werd geschreven, met blauw bloed zelfs. En dat ook blauw bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Over de moorden van Beernem schreef inspecteur Alfons Ryserhove drie boeken: *De geheimzinnige Zaken van Beernem*, *Het Proces Beernem* en *Dossier Beernem*. De tv-serie, naar een scenario van Rudy Geldhof en in een regie van Mark Lybaert, refereert aan de historische gebeurtenissen en situeert ze in de streek van Houtegem, een vredig stukje Vlaanderen midden in de bossen. Ook het sociale en het tijds kader wordt gereconstrueerd: want de Houtegemse bevolking bestaat uit boeren, seizoenarbeiders, smokkelaars en drinkbroers die voor het grootste deel in armoede leven. Zij moeten vechten voor hun dagelijks bestaan in de schaduw van de

kastelen waarin de heersende klasse huist.

Die hogere burgerij houdt angstvallig elke vernieuwing af die een mogelijke lotsverbetering voor de bevolking met zich mee zou kunnen brengen.

IN *De bossen van Vlaanderen* heet de machtige kasteelheer ridder de Bellicourt (Frank Aendenboom). Hij is burgemeester van Houtegem en de doorgaans in die streken vrij goed ingelichte roddelmolen wil dat hij de bastaardzoon is van koning Leopold II. Hij regeert niet alleen het dorp met ijzeren, feodale vuist maar is tevens een gerenommeerd vrouwenloper. Een en ander heeft tot gevolg dat het in de streek krioelt van bastaardkinderen van hem.

Het dorp gaat gebukt onder de tirannie van de Bellicourt. Eén man heeft echter voldoende lef om zich als dé tegenstander van de ridder-burgemeester op te werpen. Dat is Constant Reynaert (Jo De Meyere), hoofdopsteller van het plaatselijke krantje *'t Getrouwe Meerse*.

Als een rode draad loopt de strijd tussen deze twee hoofdfiguren door de zesdelige tv-reeks, een strijd die uiteindelijk ten nadele van Bellicourt wordt beslecht.

Maar voor het zover is, zijn er al vijf afleveringen achter de rug van een verhaal dat kort

Geheimzinnige verdwijningen en moorden. Passionele liefdesgeschiedenissen. Corruptie. Dat zijn de basisingrediënten van de spannende whodunit *De bossen van Vlaanderen* die als een zesdelige tv-serie vanaf het voorjaar '91 op de BRT loopt. De plot is ingewikkeld, maar dat was de werkelijkheid waarop de reeks teruggaat ook...

Luc Springuel (links) als Benoit de Nerval op jacht met ridder de Bellicourt (Frank Aendenboom).

voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog van start gaat, maar pas tijdens die Eerste Wereldoorlog echt vaart krijgt wanneer twee boomsnoeiers op een goeie dag toevallig in de bossen van Houtegem een lijk ontdekken, het eerste slachtoffer in een geheimzinnige reeks van zeven...

HOE DE VORK precies aan de steel zit, verklappen we uiteraard niet. En dat wordt in de tv-reeks evenmin meteen duidelijk. In de loop van de afleveringen worden wel een aantal tips en hints gegeven, maar hoe de puzzelstukken precies in elkaar passen ontdekt de

kijker samen met hoofdsteller-"detective"

Constant Reynaert pas in de allerlaatste aflevering.

De tv-serie is echter meer dan een klassieke whodunit. Het verhaal stijgt boven het louter anecdotische uit. De geschiedenis van de moorden van Houtegem loopt parallel met de ontvoeringsstrijd van de kleine man. In de reeks wordt een vrij natuurgetrouw beeld geschetst van de evolutie van het Vlaamse plattelandleven tijdens de eerste decennia van de 20ste eeuw. Ook de personages stijgen boven het stereotiepe uit. Hun karakters worden uitgediept en hun doen en laten is psychologisch verantwoord. Humor en ontroering zijn bovendien belangrijke ingrediënten.

DAT SCENARIOSCHRIJVER Rudy Geldhof de Beernemse moorden als uitgangspunt van een tv-reeks nam, is niet zo verwonderlijk als je weet dat Geldhof in de streek van Houtegem/Beernem, meer bepaald uit Knesselare, stamt. De idee is evenwel niet van hem afkomstig maar van producer Winnie Enghien. Geldhof heeft de hele Beernemse affaire toen grondig bestudeerd en zag dat de zaak, hoewel uiterst gecompliceerd, grote dramatische kracht bezat. Geldhof is op bepaalde punten heel bewust van de historische gegevens afgeweken. Zo veranderde hij niet alleen de namen, maar laat hij kranteman Reynaert al in de periode vóór de Eerste Wereldoorlog een belangrijke rol spelen.

Geldhof raakte door het onderwerp gefascineerd. En die fascinatie, zo zegt hij, is voor een goed deel ook het gevolg van het mysterieuze aureool dat rond de hele zaak is blijven hangen. Een zaak overigens die in de streek nog steeds de gemeederen in beroering kan brengen, al was het maar omdat na de ontraadseling van de moordenreeks door inspecteur Alfons Rysenhove er toch nog een aantal vraagtekens zijn blijven bestaan.

Maar Geldhofs fascinatie gaat

verder dan de loutere moordzaak. Ook de sociale complicaties kregen hem in hun ban. "Het verhaal," aldus de scenarist, "speelt zich af in het interbellum, met de opkomst van het socialisme en de Vlaamse beweging, de afschaffing van het cijnskiestelsel; een erg cruciale periode dus, waarin veel gebeurde en veranderde. De moorden die door Reynaert en het volk in de schoenen van de Bellicourt werden geschoven, zijn slechts randverschijnselen. Belangrijker is de Bellicourts machtspositie, zowel in de politiek als in de magistratuur. Belangrijk is ook de machtsstrijd van de opkomende democratische krachten tegen het anachronistische feodalisme waarvan de Bellicourt een

bij het uitschrijven nooit het gevoel gehad dat ik aan een tweede *Klein Londen*, *klein Berlijn* bezig was. Het autobiografische materiaal gaf me in de eerste reeks meer verbeeldingsvrijheid. Ik had een grotere vrijheid om personages te scheppen dan in *De bossen van Vlaanderen* het geval was. Daar ben ik meer aan feitelijkheden gebonden."

NET ZOALS SCENARIO-schrijver Rudy Geldhof is ook regisseur Mark Lybaert uit het Brugse afkomstig. Ze kennen elkaar al geruime tijd en werkten vroeger reeds professioneel samen. "Ik deel met Rudy en de mensen van de streek de fascinatie voor het mysterie rond de moorden van Beernem," geeft Lybaert grif toe. "Geldhofs scenario sprak mij al van bij de eerste aflevering sterk aan. Het is een script met verschillende niveaus en diverse stijlen. Geldhof maakte van het gegeven een thrillerverhaal met vaart, maar plaatste het in een context waarin ik mijn eigen roots kan terugvinden. Hij roept een sociale en historische realiteit op die tot vandaag blijft nazinderen."

De tv-reeks laat eveneens een aantal vragen onbeantwoord en heeft een open slot. Doet dit geen afbreuk aan de geloofwaardigheid van de reeks? Lybaert meent van niet. "Het scenario gaat niet op zoek naar de waarheid in het mogelijke kluwen van waarheden. In zijn slotconclusie schuift Reynaert een hypothese naar voor over de eerste moord, en legt hij een verband met de volgende moorden. Hij wijst op één constante: de betrokkenheid van de clan rond de Bellicourt. Maar Reynaert stelt ook de vraag naar zijn eigen aandeel in heel het mysterie, naar zijn journalistieke deontologie en zijn persoonlijke integriteit. Kortom, hij vraagt zich af of hij, door zijn vooringenomenheid tegen de adel, niet al te gemakkelijk de Bellicourt alles in de schoenen heeft geschoven. De belangrijkste vraag van de reeks is dus niet de vraag naar de ware moordenaar, maar de vraag: hoe ontstaat een mysterie."

Twee boomsnoeiers ontdekken op een goeie dag in de bossen van Houtegem toevallig een lijk. Het eerste slachtoffer in een geheimzinnige reeks van zeven. Met die ontdekking krijgt de tv-reeks tempo en vaart.

vertegenwoordiger was. Was er alleen een moordmysterie geweest, dan zou ik niet aan het scenario begonnen zijn."

OOK VOOR *Klein Londen*, *klein Berlijn* tekende Rudy Geldhof voor het scenario. In die tv-reeks werden eveneens twee tegengestelde werelden tegenover elkaar gesteld. Kiest hij bewust voor die tegenstelling?

Geldhof geeft toe dat de tegenstelling in beide tv-reeksen inderdaad een gemeenschappelijk punt vormt, maar dat elk verband daarbij ophoudt. "Ik heb

Jo de Meyere vertolkt de rol van kranteman Constant Reynaert.

"DE BOSSEN"

VAN LEISELE

Het Wekelijks Nieuws 25/5/90

Het vredige Alveringem-dorpje Leisele staat momenteel op zijn kop. Een grote BRT-opnameploeg heeft er zijn tenten opgeslagen voor een respectabel aantal draaidagen van de verfilming van een nieuw zesdelig televisie-feuilleton "De bossen van Vlaanderen" van de BRT-dienst Drama, in de reeks "Made in Vlaanderen". Het is een grote produktie die te vergelijken valt met "Klein Londen, klein Berlijn" waarvoor het scenario ook al geschreven werd door de Brugse auteur Rudy

Geldof. In de voornaamste rollen van de produktie vinden we Frank Aendenboom en Jos Demeyere.

Maar het feuilleton "De bossen van Vlaanderen" zal misschien vooral de aandacht trekken omdat het scenario geïnspireerd werd door ware gebeurtenissen en door een historisch assisenproces dat tussen de beide wereldoorlogen ophef maakte in binnen- en buitenland: het fameuze proces "Beernem".

Een sfeerbeeld tijdens de opnames op het Leiselse dorpsplein maandagvoormiddag. Rechts bij de paarden akteren Frank Aendenboom en Ingrid De Vos. Op het wegdek bevindt zich de opnameploeg en in het deurgat van de herberg staat de stakersploeg uit Leisele, onder leiding van "meester Visscher". (LD)

"De bossen van Vlaanderen" wordt ongetwijfeld een interessante BRT-productie, niet in het minst omdat de gebeurtenissen uit het feuilleton zeer sterke vergelijkingen vertonen met ware feiten die zich tijdens de Eerste en de Tweede Wereldoorlog en de periode daar tussen afspeelden te Beernem. Het gaat om erg mysterieuze zaken die lange tijd heel wat stof deden opwaaien.

De ophefmakende Beernemse geschiedenis begint in 1915. De streek was bezet door de Duitsers en de hoge Duitse officieren, die van de adel zijn, namen hun intrek in de talrijke kastelen. De banden tussen "Vlaamse" en Duitse aristocratie werden nauwer aangehaald via talloze feestjes en amoureuze avontuurtjes bleven niet uit. In die sfeer verdwijnt plots de Beernemse kasteelheer Henri d'Udekem d'Acoz.

Er wordt beweerd dat hij werd meegenomen door Duitse militairen. Hij blijft maandenlang spoorloos tot in het bos een half vergaan lijk met een schitterende ring om een vinger door boomsnoeiers ontdekt wordt. Tussen haakjes: de in 1915 vermoorde kasteelheer is de grootoom van de huidige voorzitter van de Westvlaamse provincieraad, baron Henri d'Udekem d'Acoz uit Poperinge-Proven.

RIDDER

In dezelfde periode verdween ook jachtwachter Camiel Dierickx. Van hem werd sindsdien niets meer gehoord. Ook zijn lijk werd nooit ontdekt. In 1922 volgde voor het Brugse assisenhof in verband met de affaire d'Udekem d'Acoz een schertsproces waarbij twee afwezige Duitse officieren achteraf bleek dat één van

de twee al 2,5 jaar dood was - veroordeeld werden. De Beernemse bevolking dacht er het hare van en tal van vermoedens deden de ronde, maar iedereen hield de mond dicht uit angst voor de tirannie van de Beernemse burgemeester Ridder de Vrière, van wie gezegd werd dat hij minstens de "geestelijke" zoon was van Koning Leopold II. Ridder de Vrière was ook een geducht vrouwenloper die meerdere bastaardkinderen verwekte. Zijn onechte nakomelingen onderhield hij door ze allerlei postjes in de gemeente of op de adellijke eigendom toe te vertrouwen.

JOURNALIST

In 1926 werd de jonge Beernemse boer Hector De Zutter vermoord. Hij had al een paar keer onder invloed van de alcohol te kennen gegeven dat hij meer wist van de geheimzinnige ge-

beurtenissen. Enkele weken na zijn verdwijning wordt zijn lijk uit het kanaal opgevoerd. Een eerste gerechtelijk onderzoek wees op een ongeval en de zaak dreigde geklasseerd te geraken, tot onderhuidse woede van de doodgewone Beernenaar. Op dat moment ging journalist Victor De Lille zich met de zaak bemoeien. Hij was de uitgever van een plaatselijk blad 't Getrouwe Maldeghem. De Lille stelde pertinente vragen in zijn artikelen en kon de moeder van De Zutter overhalen om klacht neer te leggen tegen de vermoedelijke moordenaars die, toevallig of niet, beschermelingen waren van Ridder de Vrière. De Brugse Raadkamer gaf echter een bevel tot niet-vervolgning. Het heeft er de schijn van dat de Brugse rechtbank een adellijk bastion was dat de zaak in de doofpot wou stoppen. Het onderzoek werd ofwel stuntelig uitgevoerd, ofwel geboycot; zo werd het huiszoekingsbevel bij één van de verdachten lange tijd geweigerd. Op aandringen van journalist De Lille ging moeder De Zutter in beroep in Gent. De Gentse gerechtelijke politie kwam naar Beernem en het lijk van het slachtoffer werd opgegraven.

Hoofdpersoneel Jo Demeyere in de schminkzetel. Hij wordt gegrimeerd voor de rol van de journalist Constant Reynaert. (LD)

140 MILJOEN

Het nieuwe televisiefeuilleton "De bossen van Vlaanderen" is zeker geen kleine productie: zes afleveringen, minstens 115 draaidagen, een budget van ruim 140 miljoen frank, 118 acteurs, 1000 figuranten, ... Behalve in de Waalse bossen wordt er op de lokatie gefilmd te Beernem, Veurne, Brugge, Leisele, ... Op al die plaatsen zal in totaal voor ruim 26 kilometer pellicule gebruikt worden en het resultaat van al die inspanningen is vanaf het voorjaar 1991 bij de BRT te zien. In het feuilleton spelen een hele resem bekende acteurs mee: Jo Demeyere, Frank Aendenboom, Ingrid De Vos, Ugo Prinsen, Dora Van Der Groen, Doris Van Caneghem, Jacky Morel, Alex Wilequet, ... naast tientallen anderen. (LD)

De twee geestelijke vaders van "De bossen van Vlaanderen": de heer Ryserhove die 53 jaar opzoekingswerk deed over de mysterieuze zaken van Beernem en scenarioschrijver Rudy Geldof die zich in zeer ruime mate liet inspireren door het researchmateriaal van zijn vroegere onderwijzer. (LD)

Decor

Van 21 mei tot 8 juni zijn er opnames gepland te Leisele. Decorbouwer Paul Degueldere heeft er enkele gevels van het dorsplein vakkundig omgetoverd. Een bankkantoor werd omgebouwd tot een ijzerwinkel. Op het plein prijken nu een statig gemeentehuis mét balkonnetje en een heuse "gendarmerie", naast een brouwerij, een vooroorlogs cafeetje, een smidse,... De prachtige decors werden ter plaatse op vier dagen tijd vervaardigd door een gespecialiseerde ploeg. De opnameleiding is trouwens vol lof over de medewerking van de plaatselijke bevolking. (LD)

DE HAMER

Er kwam nu een echt onderzoek en er volgde een vrij langdurig juridisch steekspel waarbij de Brugse Raadkamer nogmaals de buiten vervolging-stelling vonniste. Journalist De Lille ging ondertussen voortdurend in de aanval om de daders te ontmaskeren. Hij organiseerde massale bedevaarten en stichtte, mét sukses overigens, een steunfonds om moeder De Zutter financieel bij te staan. De oplage van 't Getrouw Maldeghem verzenvooudigde en De Lille bracht het zelfs tot Kamerlid met als enig programma-punt: de opheldering van de moorden. De Lille kreeg gaandeweg ook de steun van andere bladen, in zijn strijd voor gerechtigheid, terwijl Het Brugsch Handelsblad, merkwaardig genoeg, de verdachten door dik en dun bleef verdedigen. Uiteindelijk werden de twee vermoedelijke moordenaars, na lang onderzoek, naar het assisenhof verwezen. Zij werden ervan verdacht het slachtoffer met een hamerslag op het hoofd om het leven te hebben gebracht.

ONPARTIJDIG

Het Hof van Cassatie moet de assisenzaak naar Hof te Antwerpen verwijzen, omdat men in West- en Oost-Vlaanderen geen enkele onpartijdige jury meer zou kunnen aanstellen. Te Antwerpen volgde in 1929 een lang en tumultueus proces dat tot ver over de grenzen de krantekoppen haalde. Tijdens de debatten stapelden de incidenten zich op en er werd vaak verwezen naar de rol van Ridderburgemeester de Vrière. Eén van de verdachten is immers de beschermeling en de handlanger van de Ridder: de gevreesde veldwachter Hoste, broer van de privé-sekretaris van de kasteelheer. Ridder de Vrière blijft echter buiten schot en er verschijnt een dagbladfoto waarop de Ridder met een veelbetekend gebaar een "lange neus" opzet tegen de pers. De beschuldigen werden tot twintig jaar dwangarbeid veroordeeld.

INSPIRATIE

Tot zover de beknopte geschiedenis van het geruchte Beernem-proces. De geheimzinnige gebeurtenissen van Beernem hebben nog lange tijd stof doen opwaaien. Nadien bleef men gissen naar verbanden tussen de moord op kasteelheer d'Udekem d'Acoz, de verdwijning van de jachtwachter en de werkelijke rol van bepaalde adellijke kringen. Iemand die bijna letterlijk zijn hele leven in de ban was van de zaak "Beernem" is de heer Ryserhove uit Gent, oud-inspecteur voor het lager onderwijs. Hij schreef drie boeken over de affaire

en de auteur Rudy Geldof baseerde zich op het opzoekingswerk van Ryserhove om het scenario van "De bossen van Vlaanderen" te schrijven. Het televisiefeuilleton is inderdaad in zeer ruime mate geïnspireerd door de affaire Beernem.

GEESTELIJKE VADERS

Maandagnamiddag, opnames op het dorsplein van Leisele. Op de kasseistenen van het plein zit een bejaard man op een metalen plooiestoel, met de handen gevouwen op een leunstoel. De oude man zit van op enige afstand de hele drukte van de opnames te bekijken. Het is de heer Ryserhove zelf. In zijn onmiddellijke nabijheid bevindt zich scenarioschrijver Rudy Geldhof. Een buitenkans voor een gesprekje met de twee geestelijke vaders van "De bossen van Vlaanderen". De heer Ryserhove is afkomstig van Beernem, vertelt hij ons, en van in zijn kleutertijd hoorde hij spreken over "de moorden". Als kind kreeg hij echter weinig

uitleg over de mysterieuze zaken en als student begon hij een eigen onderzoek. In 1937 was dat, 53 jaar geleden.

RESEARCH

Ryserhove heeft alle 140 getuigen van het proces gesproken, een onderhoud gehad met de veroordeelden, met hun familieleden,... Hij heeft alle beschikbare archieven uitgezocht naar feitenmateriaal, alle binnen- en buitenlandse krantenartikels over het Beernem-proces verzameld. Vijftig maal ging hij naar Parijs naar de Bibliothèque National, naar Rijsel, naar Koblenz waar het Militär Bundesarchiv zich bevindt, naar Tyrol om Duitse ex-officieren te ontmoeten,... Dit decennialang opzoekingswerk van de heer Ryserhove resulteerde uiteindelijk in drie boeken: De geheimzinnige zaken van Beernem (1981), Het proces Beernem (1984) en Het dossier Beernem (1986).
Ryserhove: «Ik heb tot 1970 gewacht om met de resultaten van mijn opzoekingswerk naar buiten te

De Leiselse parochiezaal lijkt wel een BRT-filiaal met grimetafels, honderden kostuums,... en op de scène het produktiecentrum. (LD)

komen. Dan gaf ik mijn eerste voordracht en sindsdien word ik zowat overal gevraagd.» In maart van dit jaar gaf de heer Ryserhove trouwens zijn 760e voordracht te Leisele.

OUD-LEERLING

Auteur Rudy Geldof en Ryserhove zijn geen onbekenden voor mekaar. Geldof zat namelijk bij de heer Ryserhove in de klas te Knesselare. Ook voor de serie "Klein Londen, klein Berlijn" deed Rudy Geldof al een beroep op de oorlogsherinneringen van meester Ryserhove. Die serie noemt Rudy Geldof een soort oorlogskroniek van Knesselare. Voor de reeks die momenteel wordt opgenomen "De bossen van Vlaanderen" was de samenwerking tussen ex-onderwijzer en oud-leerling nog veel intenser, hoewel Geldof nu te Brugge woont en Ryserhove te Gent.

PRODUKTIECENTRUM

Ondertussen staat heel Leisele nog min of meer op zijn kop. Niet minder dan 70 dorpelingen hebben al kostuums aangepast om als figurant op te treden en de parochiezaal is tijdelijk herschapen in een filiaal van de BRT. De Leiseelse toneelzaal doet momenteel dienst als ruime kleedkamer, als vestiaire voor de tientallen en tientallen kostuums, als grimeerkamer,... Op het podium bevindt zich het "produktiecentrum", een volwaardig administratief centrum met telefoon, fotokopietoestel, dikke dossiers, draaiboeken, een draadloos kommunikatiesysteem... (LD)

FLASH-BACKS

We vragen scenarist Rudy Geldof welke tijdsperiode de gebeurtenissen uit "De bossen van Vlaanderen" bestrijken. Rudy Geldof: «Het gaat om een periode die begint net voor de Eerste Wereldoorlog en eindigt in 1944. Dan valt het "voorlopig" laatste slachtoffer», voegt de bejaarde maar uiterst krachtig klinkende Ryserhove er strijdustig aan toe, «tijdens de Tweede Wereldoorlog werd ervan geprofiteerd om iemand die te veel wist, de toenmalige gemeentesekretaris van Beernem, uit de weg te rui-

De Koksijdenaar Frans De Cocker is chauffeur bij de BRT en in die hoedanigheid rijdt hij voortdurend acteurs en medewerkers af en aan voor "De bossen van Vlaanderen" alnaargelang ze voor de opnames opgeëist worden. Op de set kan hij bovendien ingezet worden als manusje van alles. Hier wordt hij pro forma gearresteerd door twee oud-modische rijkswachters uit Lo, maar het is zeer de vraag of deze twee "gendarmetjes" dit knaapje in bedwang kunnen houden. (LD)

SPEKTAKULAIR

De opnameploeg voor "De bossen van Vlaanderen" bestaat konstant uit 25 mensen. Regisseur is de jonge Gistelnaar Marc Lybaert die ook al "Villa des Roses" regisseerde en assistent was voor "Klein Londen, klein Berlijn". Te Leisele worden diverse mooie of spektakulaire scènes opgenomen: een nachtelijke moord door de Gestapo, een volkskermis, een begrafenis, de installatiestoet van de burgemeester (Pinkstermaandag), een bal populaire in een danstent, ... Eventuele belangstellenden die naar Leisele afzakken om één of ander te zien, wordt wel gevraagd de opnames niet te storen. Het filmwerk is op zichzelf al moeilijk genoeg. (LD)

men. Hij werd zagezegd gedood door Witte Brigademannen, maar daar geloof ik het mijne van». «Hebt u nooit gevaar gelopen?», vragen we hem. «Tuurlijk», lacht de ere-inspekteur, «ik was een ambetanterik die te veel wist. Ik was een risico-geval». Bulderend gelach van de grijze eminentie. Scenarist Geldof: «De film begint ook in 1944, al de rest zijn flash-backs».

INSPIRATIE

Voor de auteur van het scenario was het in elk geval een groot voordeel dat hij uit het enorme documentatiemateriaal van de heer Ryserhove kon putten. Dat Rudy Geldof en de heer Ryserhove nauw samenwerkten, betekent echter nog niet dat "De bossen van Vlaanderen" de klakkeloze verfilming is van de affaire Beernem, voor zover een eensluidende versie van alle mysterieuze feiten zou bestaan. De Beernem-boeken van Ryserhove waren echer wel de onmiddellijke inspiratiebron en tal van gebeurtenissen en personages zijn rechtstreeks geënt op de affaire Beernem. Maar Rudy Geldof heeft wel alle namen aangepast. Rudy Geldof: «Beernem werd Houteghem. Ridder de Vrière werd omgevormd tot Ridder de Bellicourt, journalist De Lille werd Constant Reynaert. Deze twee personages zijn meteen de twee voornaamste karakters, de twee protagonisten die lijnrecht tegenover mekaar staan en in feite het hele drama schragen».

ONTVOOGDING

Rudy Geldof vertelt ons dat hij geen research-werk moest doen. Het volstond de tragische gebeurtenissen van Beernem, feiten die door Ryserhove helemaal waren uitgespit, in een dramatische structuur te gieten. Daarbij permitteerde Geldof zich uiteraard, in functie van de dramatische opbouw, enkele vrijheden. Zo laat hij de journalist De Lille/Reynaert veel vroeger een leidende rol nemen tegen de diktatoriale Ridder dan in werkelijkheid het ge-

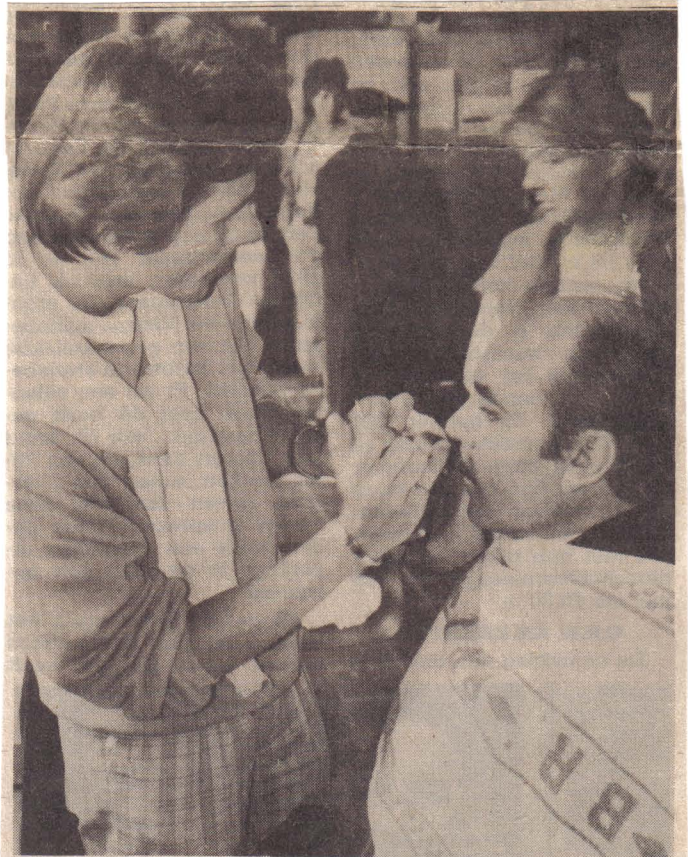
val was. "De bossen van Vlaanderen" bevat als moordverhaal heel wat thriller-effecten en advocatenscènes. Maar het is toch belangrijk aan te stippen dat het feuilleton het louter anekdotische overstijgt. "De bossen van Vlaanderen" vertelt terzelfdertijd van de ontvoogdingsstrijd van de "gewone man" die in opstand komt tegen het juk van de franstalige adel.

VERWIJT

Als de zaak van de naamsverwisselingen ter sprake komen, ontsteekt de bejaarde Ryserhove in hevige woede. «Het is mijn verwijt aan de BRT dat ze de naam Beernem lieten vallen en dat de persoonsnamen veranderd werden», buldert de oude man, het dorpsplein wordt er even stil van, «ik heb zelfs voordrachten gegeven voor in de zaal van het Antwerpse assisenhof en in het Brugse justitiepaleis, voor de verzamelde magistratuur. Er zijn drie boeken waarin iedereen met naam en voornaam wordt genoemd, verschenen. Waarom durft men er niet voor uitkomen dat Houteghem Beernem is?»

MAAGDELIJK

Frank Aendenboom en Ingrid De Vos verschijnen gekostumeerd en gegrimmeerd op de set, klaar voor de opnames. Ingrid De Vos is de adellijke eega van de ridder, zij draagt een chique ensemble in gebroken wit. «Madame was altijd in het wit gekleed», grijnslacht Ryserhove gepassioneerd en hij stoot diverse malen hard met zijn leunstok op de kasseistenen van het Leiseleplein. We vrezen even dat het ding zal breken onder de kracht van entoesiaste ere-inspekteur. «Om haar maagdelijkheid te onderstrepen», voegt hij er brullend aan toe. Satanisch gelach. De opnames beginnen en de gepensioneerde oude heer Ryserhove zwijgt plots. Hij zegt geen woord meer en bekijkt met haviksogen iedere handeling op de set. Hij zwijgt... als een vermoorde van Beernem... en kijkt toe. «Stilte. Opname. Lopen. Aktie». (LD)

Eén van de hoofdrollen in "De bossen van Vlaanderen" is die van Ridder de Bellicourt, gespeeld door Frank Aendenboom. (LD)

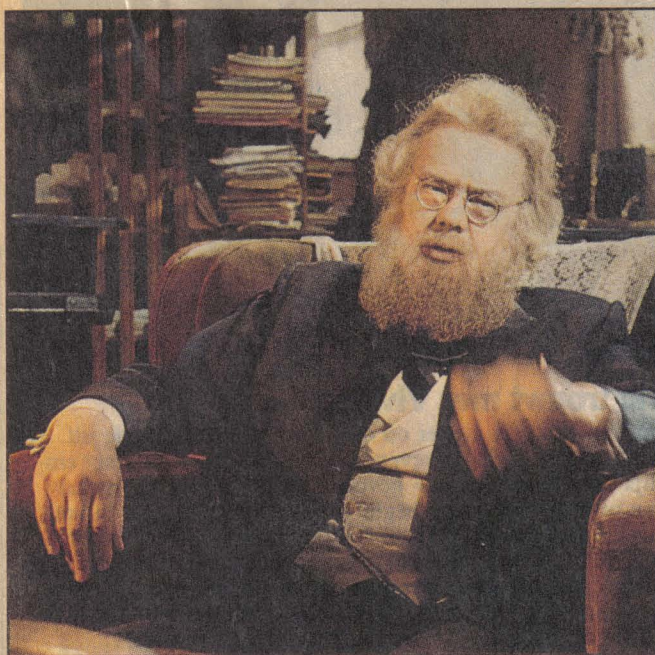

Produktie-assistente Myriam De Lille (links op de foto) is de kleindochter van de bijna legendarische journalist Victor De Lille die internationale bekendheid verwierf door zijn doorslaggevende rol in het tot stand komen van Beernem-proces. Zonder zijn voortdurende journalistieke tussenkomsten en zijn detectivewerk was de moord op De Zutter zonder twijfel in de doofpot gestopt. In het feuilleton wordt de rol van de journalist gespeeld door Jo Demeyere. Rechts op de foto: de Leiselse gewezen dorpsonderwijzer Willy Devisscher, de plaatselijke koördinator op wie de BRT een beroep doet voor figuratie en voor "onvoorziene zaken". (LD)

Moordpartij

in de bossen

Prestigieuze BRT-dramareeks gebaseerd op het grootste mysterie uit de Belgische misdaadgeschiedenis

Mysterie op de BRT

Het grootste mysterie uit de Belgische misdaadgeschiedenis. Een kluwen van nooit opgehelderde moorden in en om Beernem in de periode tussen de twee wereldoorlogen. Dat vormt de spannende intrige van de nieuwe BRT-reeks «De Bossen van Vlaanderen». Jo Demeyere speelt de hoofdrol als de baardige gerechtsjournalist Constant Reynaert. In het voorjaar van 1991 komt deze prestigereeks op het scherm / Foto EVG Blz. 9: «Moordpartij in de bossen»

MATHIAS DANNEELS

POEKE — In café «Duivenlokaal» waar Christiane, de ex-vrouw van wielrenner Walter Planckaert achter de tapkast staat, kaart opnameleider Johnny Delancker nog wat na met zijn medewerkers. Even verderop staat het kasteel van Poeke, het décor van de prestigieuze BRT-serie «De Bossen van Vlaanderen» met Jo Demeyere en Frank Aendenboom als belangrijkste protagonisten. Scenarist Rudy Geldhof, ook verantwoordelijk voor het basismateriaal van «Klein Londen, Klein Berlijn», baseerde zijn scenario op een kluwen van nooit helemaal opgehelderde moorden in en om Beernem dat het schijnbaar zo rustige grensgebied tussen Oost-en West-Vlaanderen tot op heden ten dage in zijn greep houdt.

Dat het onderwerp nog steeds moeilijk ligt, bleek al meteen toen Johnny Delancker het veld werd in gestuurd om geschikte locaties voor de dramareeks te vinden. Hij kende de basisgegevens uit het verhaal en wist dat de spannende intrige terug te voeren is op de dramatische gebeurtenissen die het interbellum in hun greep hebben gehouden. De nog bewoonde kastelen in de buurt wilden liever geen BRT-filmploeg zes maanden lang onder de pannen. Tot de dag van vandaag is het moeilijk de oudste Beernemeren over de merkwaardige historie aan de praat te krijgen. Alleen wanneer de drank een beetje helpt, wordt het mogelijk de vele brokstukken aan elkaar te lijmen.

Het waar gebeurde verhaal begint eigenlijk bij koning Leopold II wiens bastaardzoon, baron en senator Etienne de Vrière de streek rond Beernem op feodale wijze regeerde. Zijn natuurlijke vader gunde hem graag een degelijke opvoeding en stuurde de jonge Etienne naar *de Congo*.

Feodale wantoestanden

Op de door de Vrière bestuurde plantages was het leven van de zwarte niet meer waard dan een bol rubber van 60 kilogram. Wie niet voldoende had geoogst, werd de handen afgehakt. Terug in Beernem beweerde de Vrière dat hij alleen het goede nastreefde zoals zijn katholieke geloof het hem had geleerd maar dulde geen tegenspraak.

” *Adellijke
verleidster
maakt van
baron een
misdadiger,* ”

De trein Oostende-Brussel is ooit teruggefloten omdat *meneer* te laat op het perron was verschenen.

Afspraken met dames miste de Vrière zelden en de inzet van de reeks van zeven moorden is de schoonheid van Céile van Outryve d'Ydewalle geweest. Een mannenverslindster die de Beernemse baron niet onverschillig liet. Een liaison die door haar haar man, baron d'Udekem d'Acoz die het kasteel van Ruddervoorde betrok, werd getoleerd maar daar was Etienne de Vrière nog niet tevreden mee.

Henri d'Udekem d'Acoz

werd op 25 mei 1915 levend begraven. Alle getuigen verwisselden de één na de andere het tijdelijke voor het eeuwige, de laatste — Omer Vanhaecke — in 1944. Zogezegd door het verzet. Omer was de zwager van Theofiel Hoste, privé-secretaris op de Vrière's landgoed.

Vooroorlogse speurneus

Een gedroomd basisverhaal voor Rudy Geldof die het dedective-karakter van deze straffe

geschiedenis heeft willen verbreden tot een geschakeerd palet van het Vlaanderen van toen.

De speurneus-rol is weggelegd voor Jo Demeyere die de baardige journalist Constant Reynaert neerzet. In het echte verhaal moet je Constant Reynaert vervangen door Victor De Lille, de legendarische Maldegemse uitgever die in zijn blad «'t Getrouwe Maldegem» de moordprocessen versloeg. In fabrieken legden arbeiders het

werk neer om de versgedrukte artikelen te verslinden.

Een zware rol voor Jo die bij het begin van de serie 45 maar aan het slot 75 jaar oud is geworden. Bovendien wordt de verhaallijn tijdens het draaien niet chronologisch gevolgd wat het inleven er niet makkelijker op maakt.

Frank Aendenboom, die de rol van de Vrière speelt maar Joseph de Bellicourt heet, wil met zijn rol vooral het einde van

een tijdperk tastbaar maken.

«Die man heeft zijn verleden, zijn opvoeding, zijn adellijke code en zijn politiek instinct. De waarden waar hij voor staat wil hij verdedigen. Hij takelt af, wordt oud en stelt vast dat alles voorbij gaat.

Het tragische daarvan vind ik als acteur heel interessant».

Indrukwekkende cast

Maar liefst 128 acteurs en 1000 figuranten werken aan «De Bossen van Vlaanderen». Uit de 26 kilometer pellicule zullen 6 afleveringen worden gemonteerd.

„ Niemand in het dorp durft spreken,,

Niets wordt aan het toeval overgelaten. In het *langs de schreve*-dorpje Leisele kleedde d'corateur Paul Degueldere de gevels opnieuw aan en werden alle inwoners opgetrommeld om de kermissfeer uit grootmoeders tijd opnieuw tot leven te wekken.

Regisseur Marc Lybaert eist van iedereen op de set uiterste concentratie en discipline.

De technische ploeg draait nu al zes maanden lang zo'n 15 à 16 uur per dag maar heeft het voordeel goed op elkaar ingespeeld te zijn.

Verdraagzaamheid is meer dan noodzakelijk.

«Dit kan alleen op de BRT, in dit soort werk horen we bij de besten van Europa», besluit ploegleider Johnny.

Voorjaar '91 weten we of dat klopt.

Jo Demeyere als Constant Reynaert in «De Bossen van Vlaanderen» en begin '91 op jouw scherm /Foto Vangroenderbeek

Jo De Meyere
in BRT-
Superproductie
'De Bossen
van
Vlaanderen'

**MOORDEN
VAN BEERNEM
'HERLEVEN'**

Lees blz. 24-26

SPANNING, MISDAAD

EN

VOORROORLOGSE

CHARME

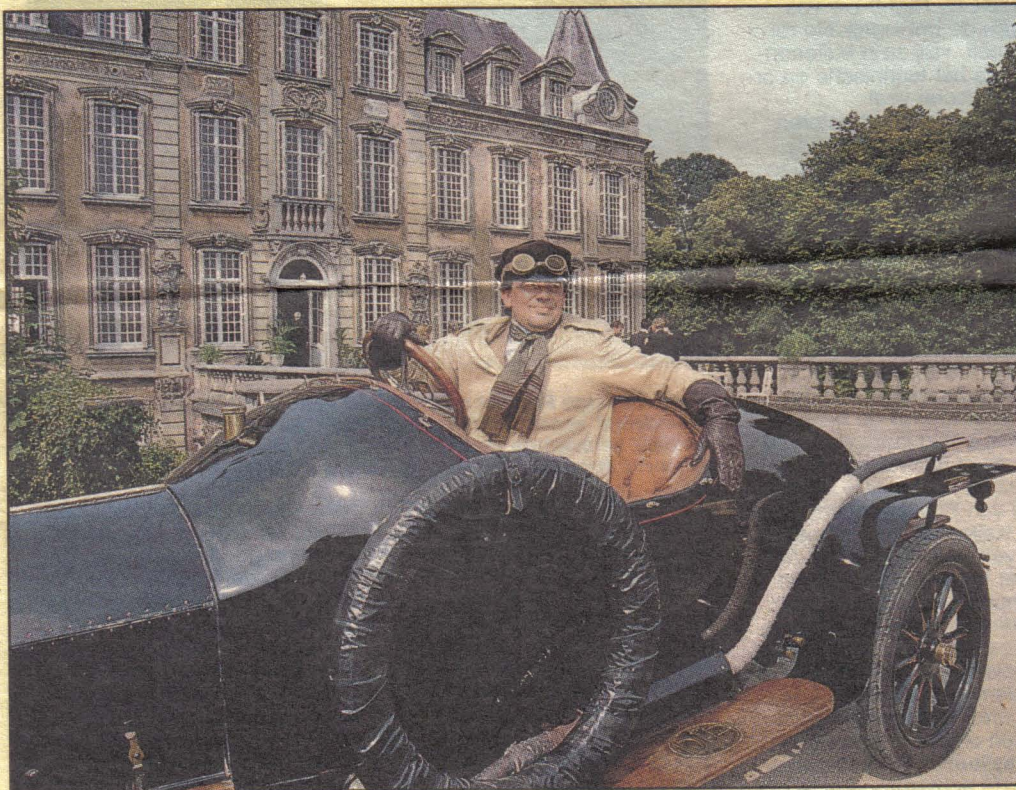
BRT SUPERPRODUCTIE 'DE BOSSEN VAN VLAANDEREN' DRAAIT ROND DE MYSTERIEUZE MOORDEN VAN BEERNEM

Helemaal bovenaan bekijkt Jo De Meyere in zijn rol als krantenman Constant Reynaert het meest recente nummer van zijn blad waarin hij nieuwe onthullingen publiceert. Hierboven poseert hij in zijn zetterij.

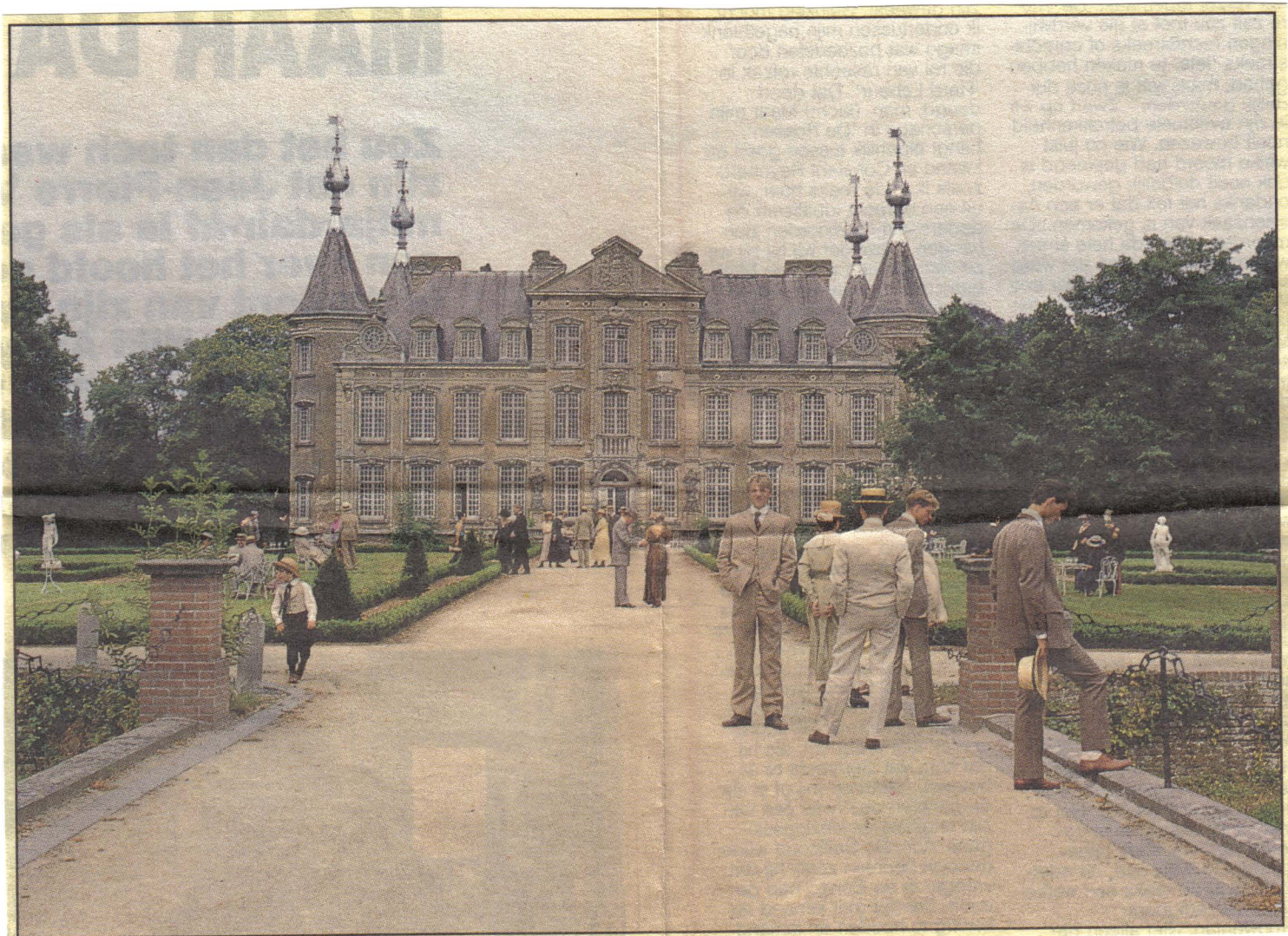

In de concurrentieslag tussen VTM en BRT bereidt het aloude huis van vertrouwen aan de Reyerslaan momenteel het geheime wapen voor waarmee men de VTM-ers van Vilvoorde voorjaar 91 een poepje wil laten ruiken. Die superproductie naar BRT-normen heet 'De Bossen van Vlaanderen' en zou een zesdelige dramareeks moeten worden, gebaseerd op de roemruchte moorden van Beernem die de streek gedurende de eerste helft van deze eeuw in zijn ban hielden. In het Oostvlaamse Poeke draait men dezer dagen een resem kasteelscènes voor dit paradepaardje van de BRT. Wij gingen voor u horen, zien en vragen stellen.

Hierboven ziet u acteur Luc Springuel in een old timer.

De
middenste foto geeft u een
mooi overzicht op het sprook-
jesachtige decor waarin de op-
names aan het kasteel van
Poeke verliepen. Het kasteel
staat al sedert 1955 leeg, maar
het buitenwerk ziet er nog heel
gezond uit.

Hiernaast links po-
seert Jo De Meyere als Con-
stant Reynaert voor de verza-
melde familie de Bellicourt.

Daarnaast links toont regisseur Mark Lybaert (gele polo) aan Frank Aendenboom, die er als de Bellicourt in zijn uniform als een echte potentiaat uitziet, en aan de aanbiddelijke prima donna van het Vlaamse actrice-entertainment Ingrid De Vos, mooi en charmant en fotogeniek als altijd, welk parcours ze in de volgende scène af te leggen hebben. Nog enige maanden geduld en u ziet het resultaat van hun inspanningen op uw kleine scherm in de huiskamer.

Mannekes, dat ziet er daar niet al te gezond uit...» BRT-cameraman Jos Van Schoor kijkt bedenkelijk naar de steeds grijszender hemel boven Poeke. De regen heeft de opnames van de prestigieuze televisiereeks 'De Bossen van Vlaanderen' die in de eerste helft van de 20e eeuw is gestuurd, die dag al drie keer gestuit. En ja, enige minuten later is het weer zo ver. De technici waarvan de meesten T-shirts dragen met het onheilspekkende opschrift 'Crew. Wij gaan over lijken' halen vliegensvlug alle decorstukken plus de camera in het fraai ogende kasteel van Poeke waar dezer dagen wordt gedraaid, binnen. Op het gazon dekt men de antieke DRP, die dateert uit het begin van de eeuw en in die tijd de snelste wagen ter wereld was, af met zwart plastic. En dan is het wachten tot de bui overwaait. Wachten is trouwens het sleutelwoord tijdens de opnames voor de acteurs. «90% van de tijd wachten wij» zegt Ugo Prinsen die naast Jo 'Herdershond' De Meyere, Frank 'Hector' Aendenboom en Ingrid 'Brussels by Night' De Vos één van de belangrijkste rollen speelt. «Bij zo'n buitenopnames is het technische en organisatorische veel belangrijker dan het acteren zelf. En dat laatste gebeurt voor een camera anders dan op een podium. Als ik hier mijn gezicht in een plooi trek wordt dat op een scherm al meteen bevestigd. Bij televisiewerk moet je minder acte-

ren en meer zijn.» Men moet ook veel meer op allerlei details letten. Dat blijkt duidelijk als de opnames weer eens worden onderbroken omdat een kijklustige op de achtergrond in beeld loopt of omdat een wagen toevallig langs de weg naast het kasteel rijdt. De politie van Poeke en Lotenhulle is via walkie talkies wel met de crew verbonden en houdt het verkeer tegen als er effectief opgenomen wordt, maar écht waterdicht lijkt dat systeem nu ook weer niet. Ook lawaai blijkt een belangrijke spelbreker. Geluidsman Jules Goris laat ontelbare keren de opnames wachten omdat er een vliegtuig passeert, een grasmachine op de achtergrond is te horen of een wachtende wagen een halve kilometer verderop zijn motor laat draaien. «Perfectie bestaat niet, maar dat betekent niet dat het verboden is om daarnaar te streven» zegt hij. Dat blijkt ook als regisseur Marc Lybaert, die zijn sporen verdiende met 'Villa des Roses' en als assistent-realisator in die andere prestigieuze BRT-dramareeks 'Klein Londen, Klein Berlijn', na de regenbui nauwgezet het plein voor het kasteel laat droogdwellen én schoonvegen omdat een windstoot er lindebblaadjes op heeft geblazen. Stress is er overigens in voldoende mate voor de zwart gebilde realisator die ondanks regenbuien, drenzende kinderen die pas willen figureren als ze een stukje banaan toegestopt krijgen en acteurs die het op hun heupen krijgen omdat de opnames dreigen uit te lopen en ze 's avonds ergens in de provincie een ander stuk moeten spelen, merkwaardig kalm blijft. Dat moet ook want

hij zal degene zijn uit de ogenschijnlijke chaos van de opnames een zedelijke televisiereeks zal puzzelen. En als hij nu al over zijn toeren draait, ligt hij gegarandeerd plat gespoten op een bed ergens in een Ardeens sanatorium, nog voor de montage van de reeks kan beginnen

TABOE-ONDERWERP

Duidelijk is dat de BRT met 'De Bossen van Vlaanderen' per sé hard wil scoren in de concurrentiestrijd met VTM. Drama is altijd één van de sterkste punten geweest van de Reyerslaan maar voor deze reeks zijn werkelijk alle hens aan dek geroepen. Men is al sedert augustus vorig jaar bezig met 'De Bossen'. 128 acteurs hebben een sprekende rol, duizend figuranten geven acte de présence, er zijn 115 opnamedagen voorzien, er wordt gefilmd in Beernem, Veurne, Edingen, Antwerpen, Brugge, Poeke... Kortom, het kan niet op en het móet dus een knaller worden. Aan het spannende scenario van Rudy Geldhof, die ook 'Klein Londen...' uit de tekstverwerker tikte, zal het alvast niet liggen. De reeks is immers gebaseerd op de waar gebeurde, sensationele en roemruchte moorden van Beernem, die in de grensstreek tussen Oost-en West-

Vlaanderen nu nog altijd voor familievetes zorgt. Hoewel het scenario geen exacte weergave is van de feiten en Geldhof voor de spanning hier en daar de waarheid ongetwijfeld geweld heeft aangedaan, onderzocht opnameleider Johnny Delancker bij het zoeken van lokaties dat vele kasteelbewoners uit de streek de BRT niet binnen wilde laten omdat die moorden nog altijd een taboe-onderwerp zijn. «Ontelbare keren zijn we beleefd aan de deur gegooid» zegt hij. «Gelukkig leende het gemeentebestuur van Aalter het kasteel van Poeke wel uit.» Dat kasteel staat echter al leeg sedert 1955 en dus moest er wat aan opgekalefaterd worden. «Maar toen we in een kasteel in Edingen filmde was het erger» zegt decorbouwer Patrick Van Raemdonck. «Dat werd in de weekends gebruikt voor feesten. Dus moesten we elke vrijdagavond alles keurig afbreken en opruimen. Zaterdagavond ging dan een feest door en pas zondagochtend konden we alles weer opbouwen.»

GEOBSEDEERDE KRANTENMAN

De échte moorden van Beernem waarop de reeks is gebaseerd, draaien eigenlijk rond de figuur van baron en senator Etienne de Vrière, een bas-

taardzoon van Leopold II. Nadat hij in Congo krachtdadig plantages had bestuurd waarbij hij vlot handen van de zwartjes liet afhakken als ze volgens mijnheer de baron niet hard genoeg hadden geslaafd, keerde hij in het begin van de eeuw naar Beernem, waar hij was opgegroeid, terug en probeerde in dezelfde feodale stijl de streek te overheersen. Toen hij echter een verhouding begon met de langouereuze, sensuele Cécile d'Outryve d'Yde-walle, liep het uit de hand. Haar echtgenoot Henri d'Udekem d'Acoz verdween opeens in 1915, tijdens de Duitse bezetting. Hij werd naar verluidt levend begraven. Nadien werden ook alle getuigen één na één 'gelikwideerd'. De laatste werd in 1944 zagezegd door het verzet afgemaakt. De Vrière zelf zou met al die verdwijningen rechtstreeks of onrechtstreeks 'iets' te maken hebben gehad, maar wát is nooit duidelijk geworden. Zwart op wit is zijn eventuele betrokkenheid nooit bewezen. Wie nu juist welke moord had gepleegd is ook nooit duidelijk geworden, ondanks het feit dat er een Assisenzaak van is gekomen... De moorden zetten de hele streek wel in rep en roer, en dat werd extra aangezwengeld door ene Victor de Lille, uitgever van het plaatselijke blad 't Getrouwe Maldegem' die een heilige kruistocht ondernam om de moorden op te lossen en daardoor zijn oplagecijfers en zijn persoonlijke bekendheid de hoogte zag inschieten. De streek was zo gefascineerd door de moorden dat arbeiders

zelfs gewoon stopten met werken als er een nieuw exemplaar van de Lilles blad van de persen was gerold. Rond die titanenstrijd en de confrontatie tussen de door de moorden geobsedeerde krantenman en de geheimzinnige Beernemse baron heeft Rudy Geldhof zijn scenario gebouwd. Dat neemt de Beernemse moorden als basis maar vertelt dus zeker niet wát er nu juist is gebeurd.

Het is immers een drama-reeks, geen documentaire of investigatieve reporting. Het romantische aspect is in de reeks dan ook sterk bijgekleurd. De Bellicourt, de edelman, is in de reeks een werkelijk onverzadigbare vrouwenfan. Niet alleen bezwangert de potentaat in vlot tempo onschuldig en maagdelijk ogende dienstmeisjes, roert hij onverzadigbaar in de suikerpotjes van de plaatselijke boerendochters die zich aan hem moeten onderwerpen, ook de sjeke madammen met blauw bloed zijn niet veilig voor het onblusbare vuur dat tussen de benen van de Bellicourt laait. De rol van femme fatale en love interest die de Bellicourts ondergang inluidt en die trouwens door topactrice Ingrid De Vos met een beroezende mix van koketterie, sensualiteit en puur natuurlijke aantrekkingskracht wordt belichaamd, is ook wat pikanter bijgekleurd. Baroness Marie-Ange van Hoeylandt, zoals Ingrid's personage heet, verdeelt bijvoorbeeld tijdens de Eerste Wereldoorlog haar tijd en haar charmes evenredig tussen gretige, graaigrage Duitse officieren en de Bellicourt, iets wat in werkelijkheid bij de West-vlaamse adel wel iets minder het geval zal geweest zijn.

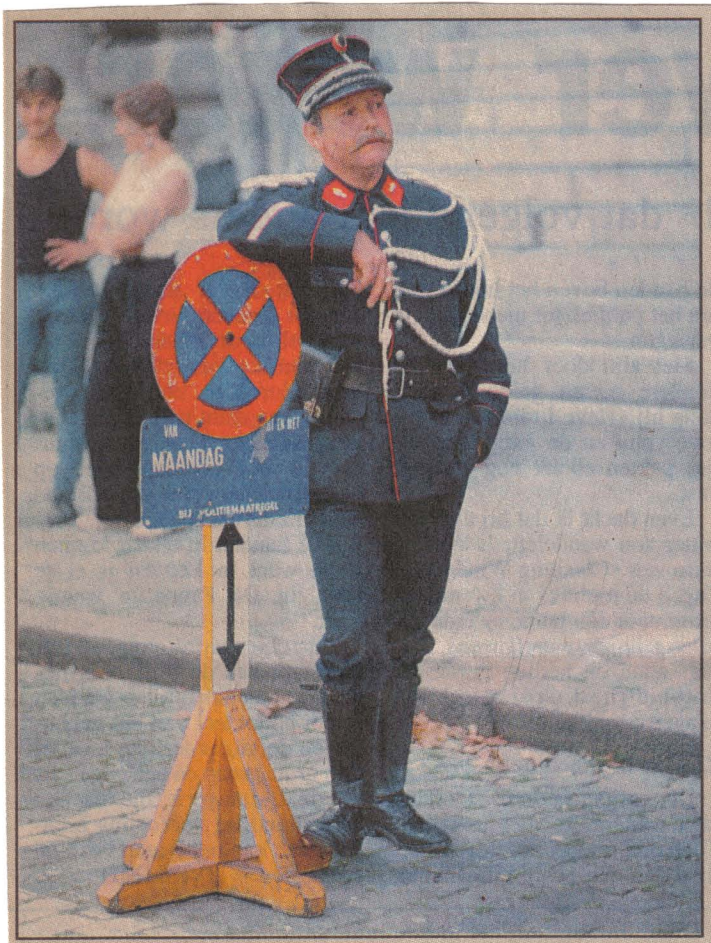
Dergelijke 'bijkleuringen' zijn misschien niet écht waarheidsgetrouw maar zorgen wel voor een lekkere ogende hap televisie.

VOLKSMENNER

De reeks is wel meer dan een eenvoudig verhaaltje van de goede tegen de slechte» waarschuwt Jo De Meyere die de rol speelt van de door de moorden gebiologeerde krantenman die de daders kost wat kost wil kruisigen. «En dat ligt me wel. Weer eens een échte heilige vertolken, zou na 'Dagboek van een herdershond' waarin ik kapelaan Odekerke speelde, een rol die me een beetje blijft achtervolgen, misschien te veel van het goede zijn geweest. Gelukkig mocht ik ondertussen mijn hagelblank imago wat bezoedelen door die rol van rasechte rotzak in 'Hard Labeur'. Dat deed deugd, man. (lacht) Maar mijn personage in 'De Bossen' hangt eigenlijk tussen goed en kwaad in. Constant Reynaert, zoals ik in de reeks heet, wil uit een oprecht idealisme de daders van de moorden zien hangen. Daarvoor wil hij bij wijze van spreken zelf over lijken gaan. (lacht) Maar hij gebruikt de hele affaire gedeeltelijk toch ook om zich persoonlijk te verbeteren. Hij is een volksmenner, een streber. Hij had ook de gave van het woord. Als hij zijn bek open deed, luisterde iedereen. Geen wonder dat de echte de Lille later in het parlement is verkozen.» (lacht) «Ook de Bellicourt was

een politicus» zegt Frank Aendenboom die met de hautaine waardigheid van een rasechte mafia-padrone de rol van de autoritaire, strenge en sturse de Bellicourt vertolkt. «Hij was een anti-democraat. Een echte alleenheerser die geloofde in de harde aanpak van 'het gepeupel'. Het haatte het algemeen stemrecht en het opkomende socialisme. Hij schrok er niet voor terug om, als hij dat kon, dat stemrecht te saboteren. 'Stem op mij of ik sla de pachten op!' was één van zijn originele verkiezings slogans. Ach, De Bellicourt wilde gewoon heersen zoals hij dat vroeger in de Congo had gedaan. Zonder met iemand rekening te houden en iemand rekenschap te geven. In Congo kon dat, maar in Houtegem het fictieve dorp waarin onze televisie moorden zijn gesitueerd, niet. Hij hoorde niet thuis in de 20e eeuw, maar hij kon en wilde niet aanvaarden dat hij moest veranderen. Hij bleef koppig zijn zin doordrijven. Dat, samen met de clan-geest in de streek hier, zorgde ervoor dat het uiteindelijk tot die moorden komt. De Bellicourt is een beetje een Gaston Dominici. En net zoals die zaak in Frankrijk hebben de échte moorden hier de streek wel aardig op stelten gezet, ja. Dat was toen zo iets als de Bende van Nijvel of de Haemers-story nu.» Om te weten of dit sensationele vertrekpunt van de prestigieuze BRT-reeks in even sensationele kijkcijfers zal kunnen worden omgezet, zullen we moeten wachten tot het voorjaar van 91 als de reeks op u losgelaten wordt...

Tekst: G. Denolf
Foto's: P. Dewulf

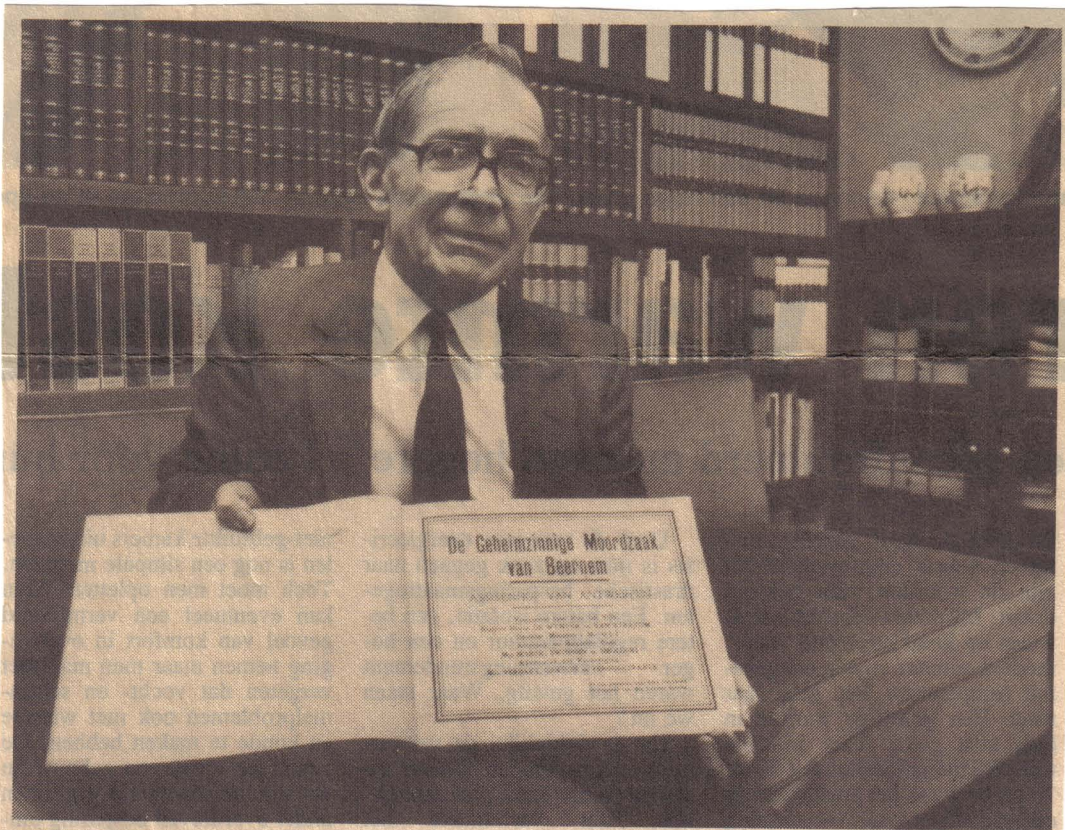

«Historisch» gedrum voor Gerechtshof

ANTWERPEN — 62 Jaar geleden stond een massa van vele duizenden mensen voor het Antwerps Gerechtshof, nieuwsgierig naar de afloop van het assisenproces rond de geheimzinnige moorden van Beernem. Gisteren werd het gedrum met een flinke honderd figuranten overgedaan, ten gerieve van de zesdelige BRT-reeks «De bossen van Vlaanderen», gebaseerd op het ingewikkelde moordverhaal. De figuranten vertolkten niet alleen de zenuwachtige massa. Er liepen ook *persfotografen van weleer* rond én *strenge gendarmen*... Eén namaakwetsdienaar (foto links) bleef de hele tijd ronduit schitterend acteren. Met de ergernis van de antieke gendarm op het gelaat, snauwde hij naar nieuwsgierige automobilisten die stapvoets langsrijdend een glimp van het filmwerk poogden op te vangen. Zijn *optreden* had onmiddellijk resultaat: menig geschrokken passant trapte ijlings het gaspedaal een stuk dieper in... — J.B. / Foto's Ronny Meyers

De moorden van Beernem laten Alfons niet met rust

Reeds 53 jaar spreekt Alfons Ryserhove vrijuit
over het ophefmakende mysterie

Alfons Ryserhove nam nooit een blad voor de mond/foto Rol Action

■ BEERNEM

Op 25 mei 1915 werd Baron Henri d'Udekem d'Acoz ontvoerd en vermoord. Dit drama vormde de aanzet tot een reeks moorden op onschuldigen als Sassen Dierickx, Hector De Zutter en René De Baene. Daders werden gestraft maar de echte opdrachtgevers van deze moorden van Beernem wasten hun handen in onschuld.

Alfons Ryserhove, een gepensioneerd onderwijsinspecteur uit het Oostvlaamse Knesselare, weet er aardig over mee te praten. Als knaap werd hij met de feiten geconfronteerd toen ook de zoon van zijn moeders vriendin met een klauwhamer werd gedood. Van dan af lieten de moordzaken hem niet meer met rust, en na 53 jaar speurwerk, raakt hij er nog altijd niet over uitverteld :

«Als 17-jarige student trok ik in augustus '37 naar het gemeentehuis van Beernem. Ik wilde er overlijdensakten van de slachtoffers kopiëren maar gemeentesecretaris Omer Vanhaecke zette mij aan de deur omdat ik 'oude koeien uit de gracht wilde halen'.» Alfons trok later opnieuw naar het gemeentehuis. Ditmaal onder het voorwendsel dat hij zijn familiestamboom wilde opstellen. Meteen gingen alle deuren voor hem open.

«Tussen de regels door noteerde ik alles wat enigszins verband hield met de moordzaken. De secretaris is achteraf zelfs een goeie vriend geworden,» zegt Alfons. Maar lang mocht de vriendschap niet duren want op 14 juli 1944 viel een laatste slachtoffer: Omer Vanhaecke. Zijn lijk werd 's morgens ontdekt bij de Flabbaertbeek op de grens van Beernem en Knesselare, doorzeefd met kogels en gruwelijk verminkt. «Nooit werden de daders gevonden, laat staan aangehouden. Nochtans ben ik ze vlug op het spoor gekomen. Ze waren met vier, gekleed in het uniform van

de veldgendarmen. Oudere mensen van Beernem weten wel over wie ik het heb».

Hij verdwijnt in zijn werkkamer en toont een stapel ingebonden documenten. Bidprentjes,

overlijdensakten, foto's van de slachtoffers, getuigenissen van familieleden, kranteknipsels. Alles bewaarde hij. De verzameling groeide uit tot 50 boekdelen van een vuist dik. «Ik

reisde naar Parijs, Tirol, Koblenz om informatie te verzamelen. Ik kreeg foto's en gerechtelijke stukken van substituut De Sutter en inspecteur Cornelus. Maar niets hield ik geheim. Wat

ik mocht zeggen, heb ik altijd gezegd tijdens mijn voordrachten,» beweert Alfons.

Hij werd uitgenodigd bij de magistratuur van Gent en Antwerpen, in het gerechtshof van Brugge en bij de gerechtelijke politie in heel Vlaanderen.

» De daders waren met vier, gekleed als gendarmen,»

Maar in Beernem zelf werd Alfons angstvallig geweerd. «15 jaar geleden vroeg de Heemkundige Kring mij een voordracht te geven in Beernem. Prompt kregen die mensen een brief van de burgemeester met de beschuldiging dat ze enkel op sensatie belust waren en dat hij niet kon instaan voor de ordehandhaving en de gevolgen van mijn voordracht». Gelukwensen van de familie van Outryve d'Ydewalle of een brief van het koninklijk hof waarin staat dat hij onverbloemd over de exploten van Leopold II mocht vertellen omdat dit alles toch al lang tot de geschiedenis behoort, veranderde niets aan de argwaan in Beernem. Pas in maart van dit jaar, 75 jaar na de eerste feiten, mocht Alfons voor het eerst zijn verhaal doen in de parochiezaal van Beernem.

Intussen gingen de drie naslagwerken die de inspecteur over de moordzaken schreef als koekebrood over de toonbank. Onlangs wist de inspecteur op rust zich beloond voor zijn titanenwerk met een figurantenrol in 'De Bossen van Vlaanderen', een tv-reeks over de Beernemse moordzaken.

Als journalist van 'Le matin de Paris' volgt hij gespannen de debatten in het justitiepaleis van Antwerpen. In werkelijkheid kent Alfons het verdere vervolg van de moordzaken tot in de kleinste details. - Dominiek David

BRT feuilleton over de moorden

«Ik moest onjuistheden en een portie sex aanvaarden»

Vanaf september '91 zendt de BRT het feuilleton 'De Bossen van Vlaanderen' uit. De reeks, intussen door de TROS aangekocht, is gebaseerd op de echt gebeurde gruweldaden begin deze eeuw in het Beernem. Alfons Ryserhove woonde als historisch adviseur enkele opnamen bij. Hij zag acteurs als Jo Demeyere, Frank Aandenboom en Ingrid De Vos schitteren.

«Het wordt een prachtserie,» zegt hij, maar vaak kan hij de

makers niet volgen.

«Dat ze niet op bestaande locaties filmen door het geluid van de spoorweg en de E40, daar gelaten. Maar verder willen ze alle authenticiteit nastreven en toch wijzigen ze de oorspronkelijke namen. Cecile van Outryve heet nu plots Barones De Halleux. Dat klinkt toch niet? En dan vergeet de BRT dat er nog families zijn die De Halleux heten. Moest ik ze kennen, ik jaag ze op om een aanklacht in te dienen,» lacht

Alfons.

De gewezen onderwijsinspecteur heeft het scenario van begin tot einde nagekeken. «Ik moest enkele chronologische onjuistheden en een portie sex aanvaarden, zagezegd om de kijkers aan het scherm te klusteren. Engelse t.v.-makers hebben dat allemaal niet nodig. Als zij mijn boeken over de moordzaken in handen kregen, ze maakten er een film van waarbij Agatha Christie verbleekt.» - DVB